

JB2900 1 Fordypningsoppgave

Kandidat 114

Oppgaver	Oppgavetype	Vurdering	Status
i Informasjon	Dokument	Ikke vurdert	Lever
1 Besvarelse	Filopplasting	Manuell poengsum	Lever
2 Evt. vedlegg	Filopplasting	Manuell poengsum	Ikke lever
3 Evt. vedlegg	Filopplasting	Manuell poengsum	Ikke lever
4 Evt. vedlegg	Filopplasting	Manuell poengsum	Ikke lever

JB2900 1 Fordypningsoppgave

Emnekode	JB2900	PDF opprettet	02.06.2017 12:19
Vurderingsform	JB2900	Opprettet av	Yan Hoffmann
Starttidspunkt:	26.05.2017 18:00	Antall sider	65
Sluttidspunkt:	02.06.2017 12:00	Oppgaver inkludert	Ja
Sensurfrist	201706230000	Skriv ut automatisk rettede	Nei

Seksjon 1

1 OPPGAVE

Besvarelse

Last opp besvarelsen din her:

Last opp filen her. Maks én fil.

BESVARELSE

Filopplasting

Filnavn	17119461_cand-6117672_17117467
Filtype	pdf
Filstørrelse	136690.203 KB
Opplastingstid	31.05.2017 12:18:59

Neste side
Besvarelse vedlagt

Fordypningsoppgave ved Høgskolen i Oslo og Akershus

JB2900

DET SKJØNNE KJØNN

En undersøkelse av hvilke temaer menn og kvinner ble intervjuet om i
"Portrettet" i VG Helg i 2016

Kandidatnummer: 114

Våren 2017

INNHOLDSFORTEGNELSE

Del 1: Innledning, problemstilling og avgrensning.....	4
1.1 Problemstilling.....	4
1.2 Avgrensning.....	5
Del 2: Teori og metode.....	6
2.1 Teori.....	6
2.1.1 Portrettintervjuet.....	6
2.1.2 Portrettbildet.....	7
2.1.3 Kvinnelige temaer.....	8
2.1.4 Et underrepresentert kjønn.....	9
2.1.5 Performativitet og interseksjonalitet.....	9
2.1.6 Diskurs.....	10
2.2 Metode.....	11
2.2.1 Kvalitativ innholdsanalyse.....	11
2.2.2 Kvantitativ innholdsanalyse.....	11
Del 3: Tekstanalyse av utvalgte artikler.....	12
3.1 Et generelt overblikk.....	12
3.2 Portrettet ”I sin egen liga”.....	13
3.3 Portrettet ”Trefferikkerheten selv”.....	15
3.4 Portrettet ”Fryd i sinnet”.....	17
3.5 Portrettet ”Rølpekongens private rike”.....	19
3.6 Portrettet ”Dagrun i vater”.....	20
3.7 Portrettet ”Fabians nye liv”.....	21
Del 4: Resultater av analysen.....	23
4.1 Beskrivelse av kategoriene.....	23
4.2 Resultatet.....	24
4.2.1 Intervjuteemaene.....	24
4.2.2 Portrettbildene.....	25
Del 5: Konklusjon.....	26

Del 6: Egnevaluering og videre forskning.....	27
6.1 Problematisering av metoden.....	27
6.2 Forslag til videre forskning.....	28
Del 7: Litteraturliste.....	29
Del 8: Vedlegg.....	V
<i>Menn på rød løper, Facebook.com.....</i>	<i>V1</i>
<i>I sin egen liga, VG Helg.....</i>	<i>V2</i>
<i>Treffsikkerheten selv, VG Helg.....</i>	<i>V3</i>
<i>Fryd i sinnet, VG Helg.....</i>	<i>V4</i>
<i>Rølpekongens private rike, VG Helg.....</i>	<i>V5</i>
<i>Dagrøn i vater, VG Helg.....</i>	<i>V6</i>
<i>Fabians nye liv, VG Helg.....</i>	<i>V7</i>

DEL 1: INNLEDNING, PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNING

Jeg lå på ryggen i senga med beina høyt en kveld i mars. Med tre fingre bak, og lillefingeren under iPhonen, scrollet tommelen min kjedsomt gjennom kveldens Facebook-nyheter. Krig og elendighet, kjedebrev, kattebilder, mer krig og elendighet og en ny video fra ”Christine” på P3. Startbildet viser en tomatrød Stian Blipp og en leende Christine Dancke. Interessant!

I to og et halvt minutt ser jeg Dancke stille spørsmål til norske kjendismenn på den røde løperen. De barske medlemmene av Kvelertak ler nervøst når de får spørsmål om hvordan det er å være et ”skikkelig manneband”, en forvirret Moddi svarer Dagsnytt 18 på spørsmålet om hvilke produkter han ikke greier seg uten, og en tydelig berørt Thomas Hayes sliter med å finne ordene når han må svare på hvordan han påvirker unge gutter i sosiale medier. Spørsmålene blir bare kleinere og kleinere, i takt med at mennene blir rødere i kinnene og blankere i panna. ”Skal jeg si deg hva jeg behandlet deg som?” spør Dancke Stian Blipp til slutt. ”En kvinne på rød løper”. Svaret til Blipp er kort, men sier alt: ”Oh shit”.

Er det virkelig slik at kvinner får mer ubehagelige spørsmål enn menn på den røde løperen? Hvis det er så ille at menn føler ubehag og blir utilpass av de samme spørsmålene i en rød løper-situasjon, hvordan er det da i resten av journalistikken? *Må kvinner tåle teite og overfladiske spørsmål bare fordi de er kvinner?* Jeg ble skikkelig provosert, og en fordypningsoppgave ble født.

1.1 Problemstilling

I denne oppgaven skal jeg undersøke om det var forskjeller på hvilke temaer menn og kvinner ble intervjuet om i ”Portrettet” i VG Helg i 2016. Dette er interessant å finne ut fordi det finnes få tidligere undersøkelser på dette feltet. Tidligere undersøkelser viser at kvinnelige kilder er underrepresenterte i nyhetsjournalistikken, og andre viser at kvinnelige journalister gjerne skriver om ”myke temaer” som nettopp helse, mote, utdanning, omsorg for barn og livsstil (Eide og Orgeret, 2015, s. 32). Det kan kanskje tyde på at kvinner også er overrepresentert som kilder i intervjuer om disse temaene. Portrettintervjuet skal være allsidig fordi enhver leser har et ønske om å møte mennesker i spaltene hun eller han kan identifisere seg med (Lamark, 2012, s. 58), og det er derfor interessant å undersøke om allsidighet og variasjon faktisk er tilfellet.

I følge en rapport framlagt av World Economic Forum, var Norge nesten på topp i verdensmålestokk hva gjelder likestilling. Foran landet vårt lå bare Island og Finland, og Sverige kom på en fjerdeplass etterfulgt av Rwanda (*reports.weforum.org*, 2017). Gjelder likestillingen også for journalistikken?

1.2 Avgrensning

Jeg har avgrenset undersøkelsen min til hovedportrettet i VG Helg, "Portrettet", og skal undersøke tendensene i 2016. I tillegg til å systematisere alle disse, har jeg valgt ut seks portretter, tre av kvinner og tre av menn, som jeg skal dybdeanalysere og sammenligne. Jeg har tatt utgangspunkt i portrettene som har stått på trykk i papiravisen, ikke versjonen publisert på VGs nettsider. Av de seks portrettene er det to idrettsutøvere, to i underholdningsbransjen og to politikere som har blitt portrettert. Grunnen til at akkurat disse yrkesgruppene ble valgt, var at det var de som var best representert i portrettene i 2016. Jeg har også prøvd å velge ut portrettobjekter i forskjellig alder, for å se om tendensene er de samme uavhengig av yrke og alder på portrettobjektet.

Grunnen til at jeg har valgt VG Helg, er at de har en fast portrettspalte hver uke, noe som gjør at jeg kan sammenligne og analysere portretter med lik form og lengde. Redaktør Jane Thronsen sa til VG i 2012 at VG Helg hadde som mål å bli elsket av så mange som mulig, noe som tyder på at de har en veldig bred målgruppe (vg.no). Dette betyr at portrettene deres burde ha et stort spenn av kjønn, alder og fokusområder, slik at det finnes noe enhver leser er interessert i.

I denne undersøkelsen har jeg også avgrenset kjønnene til "mann" og "kvinne". Grunnen til det var i utgangspunktet for å gjøre det enklere for meg selv, men etter å ha laget en oversikt over alle hovedportrettene i VG Helg fra 2016 fant jeg ut at det heller ikke var noen transkjønnede eller lignende som var portrettert.

Denne oppgaven er hovedsakelig en tekstanalyse, men siden portrettbildet er en viktig del av hvordan leseren opplever portrettet, skal jeg også analysere disse i de seks artiklene. På grunn av oppgavens omfang, kan det ikke være en dyp og grundig bildeanalyse, men en analyse av hvordan kjønn blir presentert og hvordan bildet står til konteksten.

DEL 2: TEORI OG METODE

2.1. Teori

2.1.1 Portrettintervjuet

I denne delen skal jeg greie ut om hva et portrett er, og hvem som vanligvis blir portrettert. Dette er bakgrunnsstoff som er relevant å ta med videre til analysen. Portrettet er en viktig del av VG Helg, og når de ”riktige” personene blir portrettert, kan de være de mest leste innslagene i helgemagasinet (Lamark, 2012, s. 50). Ifølge Hege Lamark og boken ”Portrettintervjuet som metode og sjanger” finnes det ingen fasit for hva et portrettintervju skal inneholde (2012, s. 37). Hun skriver videre at portrettet bærer preg av kreativ frihet, men at det eksisterer flere ulike typer portrettintervjuer. Thore Roksvold opererer for eksempel med fem typer hovedformer for portrett; biografisk portrett, karakteriserende portrett, skildrende portrett, spørsmål-og-svar-portrett og formulaportrett (1994, s. 7). Andre skiller bare mellom ”vanlige” portretter og reportasjeportretter, der miljøskildringene spiller en større rolle i sistnevnte (Lamark, 2012, s. 37).

Roksvold skriver at det er det skildrende portrettet vi stort sett forbinder med sjangeren portrett (1994, s. 8). Han skriver at det skildrende portrettet formidler stemning og særpreg, og det brukes skjønnlitterære virkemidler i teksten (1994, s. 7). I det karakteriserende portrettet blir derimot en person omtalt, spor av intervju mangler, og journalisten eksponerer seg gjennom karakteristikken til den som portretteres (Roksvold, 1994, s. 7). Selv om Roksvold skriver at lørdagsportrettet er det typiske eksempelet på et skildrende portrett (1994, s. 7), kan mye ha forandret seg siden han skrev boken for over 20 år siden. Portrettene i VG Helg inneholder både stemning og særpreg, men i mange av dem beskriver også journalisten karakteristikken ved portrettobjektene. Disse portrettene kan derfor beskrives som en blanding av det Roksvold kaller skildrende og karakteriserende portretter.

Lamark diskuterer også valg av portrettobjekter i boken sin. Hun spør: ”Er det for eksempel noen grunn til at et stort flertall av portrettobjektene skal være menn? Eller at så mange skal velges blant den middelaldrende delen av befolkningen?” (2012, s. 53). I en undersøkelse gjort av Marit Dorothea Bjørnstad (2010) kom det frem at menn var i flertall i portrettene i både VG, Dagbladet, Dagens Næringsliv, Dagsavisen og Bergens Tidene i 2009. Avisene portretterte nesten dobbelt så mange menn som kvinner, 66 prosent menn mot 34 prosent

kvinner (Lamark, 2012, s. 55). Studien viser også at de fleste portrettede tilhører aldersgruppen mellom 40 og 49 år.

2.1.2 Portrettbildet

I denne delen skal jeg skrive om portrettbildets posisjon i journalistikken, og hva som er viktig å tenke på når jeg analyserer dem. Dette er ting som er viktig å ha i bakhodet når jeg skal analysere bildene senere i analysen.

Evensen og Simonsen skriver at fotografiet tradisjonelt har hatt en ambivalent posisjon i mediene: ”Sparsom bildebruk var lenge en måte nyhetsavisene markerte sin seriøsitet på, mens mange og store bilder ble lest som et signal for en lettere og mer underholdningspreget journalistikk” (2017, s. 38). Videre står det at i dag er bilder en sentral kommunikasjonsform i journalistikken.

I motsetning til nyhetsjournalistikken, startet portrettsjangeren med portrett-tegningen. Sjangeren ble skapt ved at Christian Krogh begynte å skrive om personene han tegnet i avisa, og tegningen skulle fungere som en tolkning av personligheten til portrettobjektet (Lamark, 2012, s. 117).

Bilder er også en sentral del av ”Portrettet” i VG Helg. Spalten starter med et eller flere bilder av portrettobjektet over en dobbeltside hver eneste uke, noe som gjør bildene til en viktig del av portrettet. Det gjør det også viktig å forstå dem, hva de uttrykker, hvordan de oppfattes og hvordan de går sammen med konteksten (Evensen og Simonsen, 2017, s. 38). I denne oppgaven blir det spesielt viktig å se på hvordan kjønnet til de forskjellige portrettobjektene spilles ut.

Evensen og Simonsen skriver at et problem når vi skal analysere bilder, er at de er såkalt *polysemiske*, de bærer i seg et overskudd av mening, noe som betyr at de kan peke i ulike retninger (2017, s. 38). Fotografier vil tolkes forskjellig, avhengig av kultur, setting og kontekst. Lamark skriver at det er nødvendig med et samarbeid mellom fotograf og den som skriver portrettet: ”Teksten og tegninga/bildet bør utgjøre en helhet som formidler et noenlunde samstemt inntrykk av portrettobjektet” (2012, s. 118). Dette for å ikke forvirre leseren.

2.1.3 Kvinnelige temaer

I denne delen skal jeg se på tidligere undersøkelser som viser hva kvinner har snakket om i media. Det kan gi et inntrykk av hva jeg kommer til å finne i min undersøkelse, men det kan også gjøre at jeg ser forskjeller mellom de forskjellige sjangerne innen journalistikk.

”Hva kjønn *er*, og hvordan vi forstår kjønn, har endret seg”, skriver Eide og Orgeret (2015, s. 20). De skriver videre at nyere kjønnsforskning opererer med flere kjønnsorienteringer enn tidligere, derav sju av dem er minoritetsorienteringene LHBTIQA; lesbiske, homofil, biseksuell, transseksuell, interseksuell, queer og aseksuell. I denne oppgaven skal jeg ikke gå nøyere inn på de nyere kjønnsorienteringene, men heller se på om det er forskjell på kvinnelige og mannlige temaer i portrettintervjuer, og hvordan portrettobjektene blir kjønnnet av journalisten og fotografen.

Essensialiseringen av kvinner tillegger kvinner spesielle egenskaper som kjønn, for eksempel større evne til empati eller omsorg (Eide og Orgeret, 2015, s. 23). Fordi kvinner har biologiske særtrekk som barnefødsler og amming, blir det forventet at de skal ha større evne til empati og omsorg enn det menn har. Derfor blir det kanskje også forventet at det er det kvinner skal være opptatt av, og snakke om.

Det er gjort få undersøkelser på hva kvinner snakker om i mediene. Nora Brønseth undersøkte kjønnsdimensjonene i P3 Dokumentar fra 2012 til 2014, og fikk resultater lignende det jeg regner med å få i denne undersøkelsen. Hun delte temaene i dokumentarene opp i harde temaer, myke temaer og nøytrale temaer. Dette er en tradisjon i kjønnsforskning, da en har sett at det finnes tydelige paralleller mellom kvinnelige ansvarsområder og det som betegnes som myke ansvarsområder (Brønseth, 2015, s. 128).

Brønseth kom frem til at det brukes mannlige hovedkilder i 68 prosent av dokumentarene som faller inn under harde temaområder, som politikk og forvaltning, økonomi og næringsliv, arbeid og sysselsetting, kriminalitet, vold og lovbrudd, forsvar og militær virksomhet, teknikk og virksomhet, teknikk og vitenskap, sport og rusmidler (2015, s. 130). De myke temaområdene, som omhandlet helse og omsorg, mobbing, diskriminering og fordommer, samliv og seksualitet, kjønnsroller og likestilling, miljø og klima, kjærlighet og vennskap, sorg og kultur, hadde en ganske lik fordeling av kvinnelige, mannlige og nøytrale kilder, men kvinnene var noen få prosent i overtall (2015, s. 130).

2.1.4 Et underrepresentert kjønn

Tidligere undersøkelser viser at kvinner er et underrepresentert kjønn i journalistikken. En undersøkelse gjort av Ida Save og Åsta Hoem Hagen i 2014 viste at kun 20 prosent av kildene i den norske dagspressen var kvinner, mens 60 prosent hadde mannlige kilder (Hagen og Save 2015, s. 80). Ved å sammenligne tallene med en tilsvarende undersøkelse fra 1989, fant de ut at VG var avisen med svakes økning i antall kvinnelige kilder. I løpet av de 25 årene hadde avisen gått fra 18 prosent oppslag med kvinnelige kilder til 19 prosent oppslag med kvinnelige kilder (2015, s. 83). Studien av kildebruk viser at avisene intervjuer bortimot tre menn før de lar en kvinne komme til orde.

Historisk sett har antall kvinnelige kilder i nyhetsjournalistikken knapt endret seg de siste 35 årene. En lik undersøkelse fra 1979 viser 9 prosent kvinnelige kilder, mens kvinneandelen hadde steget til 14 prosent i 1989. Kvinneandelen lå også på 14 prosent i 1999 (Hagen og Save, 2015, s. 81).

2.1.5 Performativitet og interseksjonalitet

Performativitet og interseksjonalitet er kjente begreper i kjønnsforskningen. I denne delen skal jeg forklare begrepene, og hvorfor de er viktige å ta med i analysen min.

”Is a person a ”woman” or ”man”, ”of colour” or ”white” because genetics says so or because of social agreements?” (Schechner, 2002, s. 130). Performativitet kommer fra ordet ”performance”, og handler om at du alltid spiller ut en rolle i offentligheten, også når det kommer til kjønn ditt (Schechner, 2002, s. 130). Hva gjør dette med kjønn? Schechner forklarer at alle individer lærer å bruke kjønns spesifikke stemmeleier, ansiktsuttrykk, fakter, erotisk oppførsel, klær og alle andre ”kjønnsmarkeringer” fra et gitt samfunn (2002, s. 131). Kort sagt, mener han at kjønn er noe som er konstruert av samfunnet.

Den franske feministen Simone de Beauvoir sa en gang: ”One is not born, but, rather, *becomes* a woman” (Schechner, 2002, s.130). Det var dette Judith Butler bygget på da hun skrev at kjønn er performativt. Hun mente at kjønnsrealiteten er ekte bare i den grad den spilles ut (Schechner, 2002, s.131). Butler hevder at ingen automatisk *er* mann eller kvinne, men at man *gjør* seg til mann eller kvinne gjennom talehandlingene og det performativt spillet (Midttun, 2008, s. 96).

Journalister og fotografer er også med å spille ut, eller ikke spille ut, kjønnet til portrettobjektene sine. Portrettobjektene er rollemodeller på et vis, og derfor blir måten de fremstilles på viktig. Hvordan bildene ser ut og hvilke spørsmål de får betyr derfor noe. Om kvinner bare får spørsmål om ektemannen sin eller utseendet sitt og ikke om de fantastiske tingene hun har oppnådd i sin karriere, hva sier det da om å være en kvinne? Strukturene for kjønn ligger i tiden, og de kan derfor være vanskelige å forandre. Måten mediene forvalter kjønnsrollene på i det offentlige rom, er med på å forandre disse strukturene over tid.

Interseksjonalitet er også et begrep jeg vil ta med meg gjennom analysen. Dette er fordi det trolig er mange andre faktorer enn kjønn som spiller inn på hvilke spørsmål portrettobjektene får. Interseksjonalitet er et begrep som skriver seg fra amerikansk feministisk teori, og handler om hvordan ulike faktorer som kjønn, alder og etnisitet virker sammen (Eide, 2015, s. 55). Det betyr at en afrikansk kvinne i 20-årene og en norsk kvinne i 60-årene ikke nødvendigvis får de samme spørsmålene eller spilles ut på samme måte bare fordi de begge er kvinner. Alder, etnisitet, yrke og livssituasjon er også noen av mange faktorer som avgjør hva portrettet vil handle om.

2.1.6 Diskurs

Portrettintervjuet kan være en arena for kjønnsdiskurs. Yngve Benestad Hågvar skriver at en diskurs representerer et tankesett, et mønster eller en sammenheng å fortolke verden innenfor; ”Som regel er vi oss ikke bevisste de diskursene vi trekker på, nettopp fordi vi tar de grunnleggende normene for gitt” (2007, s. 20). I tillegg til kjønnsdiskursen, vil det også være diskurser knyttet til alderen eller yrket til portrettobjektet. Kanskje er det forventet etter normen at en kvinne skal snakke om utseende og skjønnhet mens mannen skal ha en større interesse for yrkeslivet?

Hågvar skriver også at vår forståelse av virkeligheten er sosialt konstruert, men at det ikke betyr at ting ikke er et objektivt sant fenomen. Det er måten vi *omtaler* ting på, som gjenspeiler vår forståelse av den (2007, s. 21). I denne analysen kan det derfor være interessant og relevant å nevne hvordan objekter, yrker eller lignende blir kjønnnet. Når journalisten som har skrevet portrettet med Ada Hegerberg omtaler sporten hennes som ”kvinnefotball” i stedet for ”fotball”, kan den betegnelsen være med på å plassere fotballen i en bestemt diskurs – og dermed også gi den en bestemt mening.

Diskursen for kjønn kan sees i sammenheng med performativitet. Både diskursen for kjønn og den performative måten å spille ut et kjønn på styres av normen for det bestemte kjønn, og normen styres igjen av kjønnsdiskursen og performativiteten. Dersom kjønnsdiskursen for kvinner endres, vil både normen og måten mediene spiller ut en kvinne til offentligheten også endres, og motsatt. Disse tre styringene for hva en kvinne *er* eller *burde være* vil alltid styres av hverandre.

2.2. Metode

2.2.1 Kvalitativ innholdsanalyse

I denne oppgaven skal jeg først og fremst gjøre en kvalitativ innholdsanalyse av de seks utvalgte intervjuene. Dette er en god metode for min undersøkelse, fordi den går dypt inn i tekstene.

Tekstanalysen er fortolkende (Østbye m.fl., 2013, s. 63), og vil derfor preges av min egen bakgrunn og forståelse, og ikke minst det faktum at jeg selv er kvinne.

Østbye m.fl. skriver at tekstanalysen må ha et formål (2013, s. 65). I mitt tilfelle skal jeg bruke tekstanalysen til innholdsmessige forhold. Gjennom nærlesing og kvalitativ innholdsanalyse skal jeg finne ut om det er noen forskjeller på hvilke spørsmål kvinner og menn får i portrettintervjuer. Dette er den beste metoden til det formålet fordi den analyserer teksten på et dypt nivå.

2.2.2 Kvantitativ innholdsanalyse

I tillegg til nærlesingen og den kvalitative innholdsanalysen, har jeg brukt kvantitativ innholdsanalyse som metode. Jeg har brukt kvantitativ innholdsanalyse for å få en generell oversikt over "Portrettet" i 2016.

Med kvantitativ innholdsanalyse menes dataregistrering og analyseteknikker som søker mot en systematisk, objektiv og kvantitativ beskrivelse av innholdet i et budskap (Østbye m.fl., 2013, s. 208). Denne metoden var en bra fremgangsmåte for å finne kjønn, alder og yrke på de intervjuede i "Portrettet" på en ryddig og oversiktlig måte.

Jeg har også brukt kvantitativ innholdsanalyse for å kategorisere og systematisere de forskjellige temaene som ble tatt opp i de seks utvalgte portrettintervjuene. Da har jeg brukt

en triangulering av metoder, der jeg brukte funnene fra den kvalitative innholdsanalysen til å lage en kvantitativ oversikt over temaer.

DEL 3: TEKSTANALYSE AV UTVALGTE ARTIKLER

3.1 Et generelt overblikk

Det ble gitt ut 53 utgaver av VG Helg i 2016. 52 av dem inneholdt "VG Helg portrettet", mens én utgave ikke hadde dette. Denne utgaven er fra 29. Oktober 2016, og inneholdt reportasjer og portretter fra de forskjellige delene av Norge i stedet for det "vanlige" innholdet. Fordi denne utgaven var så forskjellig fra de andre, er den ikke tatt med i analysen.

Av de 52 portrettintervjuene, er 26 kvinner og 26 menn portrettert. Det betyr at VG Helg hadde en "perfekt" kjønnsbalanse når det kommer til kildeutvalg i portrettene sine i 2016, med 50 prosent kvinner og 50 prosent menn. Dette står i motsetning til Ida Stave og Åsta Hoem Hagen sin undersøkelse av nyhetsjournalistikken, der bare 20 prosent av oppslagene hadde kvinnelige kilder, mens 60 prosent hadde mannlige (Hagen og Save, 2015, s. 80).

Dette resultatet viser også en utvikling fra undersøkelsen gjort av Marit Dorothea Bjørnstad i 2010, som viste at avisene VG, Dagbladet, Dagens Næringsliv, Dagsavisen og Bergens tidene portretterte nesten dobbelt så mange menn som kvinner (Lamark, 2012, s. 55). I VG var resultatet 68 prosent menn mot 32 prosent kvinner (Bjørnstad, 2010, s. 52). Nyhetsintervjuer og portrettintervjuer er jo helt forskjellige sjangre, men det kan vise at portrettsjangeren muligens har kommet lenger i likestillingsprosessen enn det nyhetsjournalistikken har.

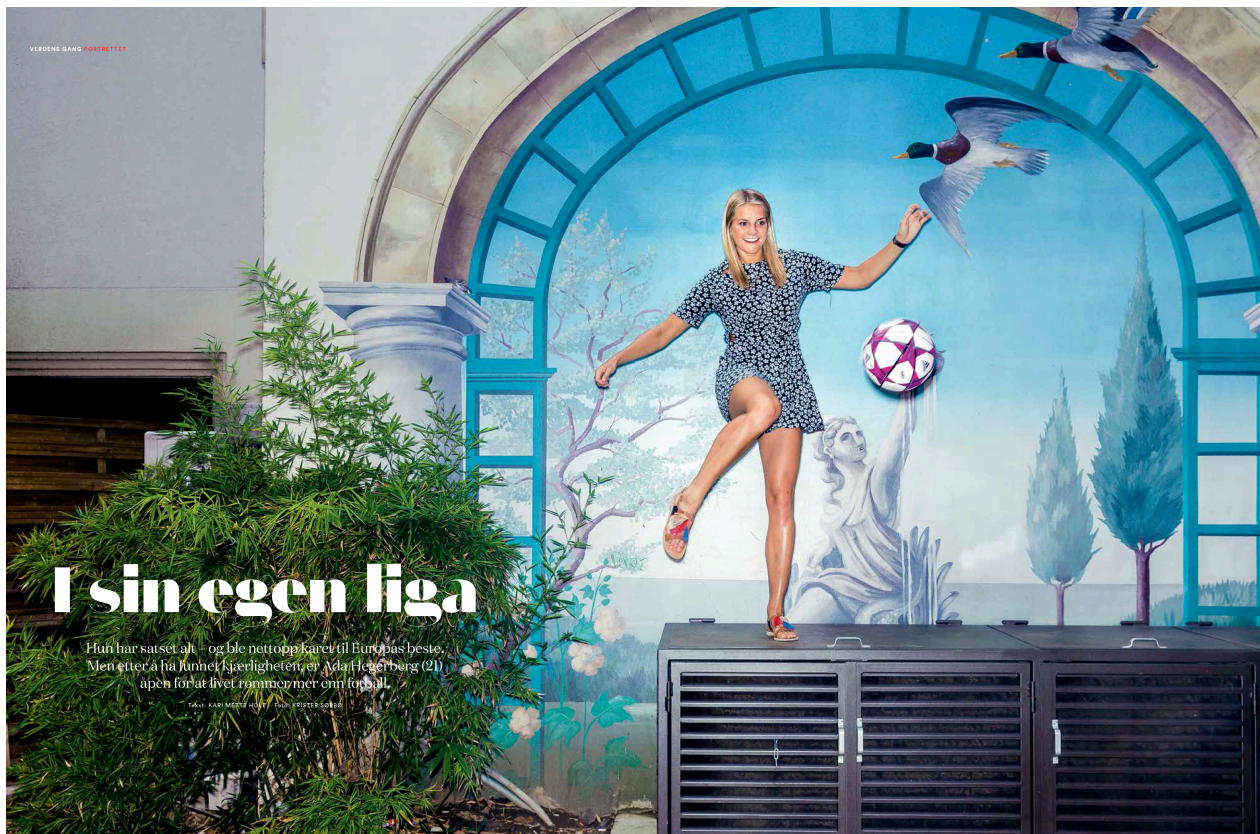
I motsetning til kjønnsbalansen, viser også min undersøkelse, i likhet med Bjørnstad sin undersøkelse og Lamark sin teori, at de fleste portrettobjektene er middelaldrende mennesker. Menneskene som ble portrettert i VG Helg i 2016 hadde en gjennomsnittsalder på 44,4 år.

Jeg presenterte at VG Helg hadde en "perfekt" kjønnsbalanse i 2016. Grunnen til at jeg har satt "perfekt" i anførselstegn, er at hva som er en god kjønnsbalanse defineres forskjellig fra person til person. I dagens samfunn blir vi ikke bare definert som "mann" og "kvinne", men nyere forskning opererer også med flere kjønnsorienteringer enn tidligere (Eide og Orgeret, 2015, s. 20).

Jeg har ikke gått inn på portrettobjektene legning i denne undersøkelsen, men VG Helg har i alle fall ikke portrettert noen transkjønnede i ”Portrettet” i løpet av 2016. Noen vil derfor trolig ikke se på en representasjon av 50 prosent kvinner og 50 prosent menn som en god kjønnsbalanse. Hvilken plass mennesker som ikke definerer seg selv som en av to klassiske kjønnsdefinisjoner har i media er også en ekstremt interessant diskusjon, men den blir dessverre for omfattende til å diskutere videre i akkurat denne oppgaven.

3.2 Portrettet ”I sin egen liga”

Ingress: Hun har satsset alt – og ble nettopp kåret til Europas beste. Men etter å ha funnet kjærligheten, er Ada Hegerberg (21) åpen for at livet rommer mer enn fotball.

Portrettet av Ada Hegerberg stod på trykk 3. september 2016, og er skrevet av journalist Kari Mette Hole. Hegerberg er en profesjonell fotballspiller for det franske laget Olympique Lyonnais, og da portrettet stod på trykk var hun 21 år og hadde nettopp vunnet Champions League med laget sitt, samt blitt kåret til Europas beste kvinnelige fotballspiller.

Et uthevet sitat er det første jeg legger merke til på den første tekstsiden av portrettet. Det handler om hvordan hun opplevde fotballproffen Cristiano Ronaldo, ikke om Hegerberg selv. I selve teksten får Cristiano Ronaldo ti linjer der Hegerberg forteller om hvordan det var å møte ham, og hva de snakket om. Jeg tviler på at Ronaldo ville fått spørsmål om hvordan det var å møte selveste Ada Hegerberg dersom det var han som ble portrettert.

Portrettet starter med denne setningen: "Ingen ville komme på festen hennes". Den stakkars jenta gikk glipp av russetiden på grunn av fotballen, og da hun kom tilbake til Norge var vennene hennes for slitne til å komme på festen hun skulle arrangere. Starter hele teksten med å fremstille Hegerberg som et offer?

Videre handler intervjuet om karrieren hennes og hvordan hun kom seg dit hun er i dag. Intervjuet fortsetter med å handle om kjendisstatus, penger, hennes personlige styrker, sammenligninger mellom å spille fotball i Frankrike og Norge, familie, forbilder, mer karriere og karakteristikk ved intervjuobjektet, før det avslutter med hennes kjærlighetsliv.

Kjærlighetslivet virker hun ikke så interessert i å snakke om, noe som er merkelig siden ingressen bygger på kjærligheten. Det som kan se ut til å være koblingen til ingressen er dette sitatet, som for øvrig kommer i aller siste avsnitt i portrettet: "Han gir meg en ekstrem boost på fotballbanen, samtidig som jeg vet at fotball ikke er alt når han er i livet mitt".

Ordet "kvinnefotball" eller lignende kjønnning av idretten nevnes bare en gang i intervjuet. Dette er relativt lite sammenlignet med artikler om "kvinnefotball" i nyhetsjournalistikken. I en diskursanalyse av to VG-artikler om henholdsvis "herrefotball" og "kvinnefotball" gjort av Yngve Benestad Hågvar, fant han mange tydelige kjønnsmarkeringer i verbalteksten når det gjaldt kvinnene, men ingen når det gjaldt mennene (2007, s. 142).

Tre ganger gjennom teksten kommer journalisten med beskrivelser av Ada Hegerbergs utseende eller hennes materialistiske goder:

"Hun er kledd i en kort, blomstrete jumpsuit, huden er sommergyllen."

"I stuen henger en rosa skinnjakke av merket Acne ("en bonus etter Champions League-finalen"). Før vi går, finner Ada frem favorittvesken. Den var en gave hun unte seg da den siste treårskontrakten med Lyon var signert."

”Ettermiddagssolen varmer i nakken og kaster gullskinn i det lyse håret.”

Ada Hegerberg er portrettert foran et stort veggmaleri. Hun står oppå noe som ser ut som gymskap. Ifølge kroppsposisjonen hennes, er hun i ferd med å sparke til den hvite og rosa fotballen som henger i luften. Om vi ser bare på kroppsposisjonen til Hegerberg, ser det ut som et typisk fotballbilde tatt ”in action”.

Det er derimot noe som tilsier at dette ikke er en vanlig fotballsituasjon. Hegerberg har verken på seg treningsklær eller fotballdrakt, men en prikkete sommerkjole og sandaler. Klærne er med på å kjønne portrettobjektet, og viser muligens at her er det snakk om ”kvinnefotball”, og ikke ”vanlig fotball”. Det faktum at hun smiler på bildet får henne til å virke myk og vennlig.

3.3 Portrettet ”Treffsikkerheten selv”

Ingress: På 18 meters avstand får han ballen til å feie vekk vannflasken i motsatt hjørne – med en fart opptil 220 km/t. Supertalentet Casper Ruud (17) er ferdig som ”grinete 14-åring” – og føler seg nå virkelig klar til å erobre tennisverden.

Portrettet av Casper Ruud stod på trykk i VG Helg 10. desember 2016, og er skrevet av Tore Ulabrand Johansen. Da det ble publisert var Ruud 17 år gammel, og bodde for tiden i Spania der han trente tennis hver dag.

Selve portrettet starter med å fortelle om Ruuds liv akkurat nå, og hva hans styrker på tennisbanen er. Videre går temaene til familie, karriere, penger, personlige egenskaper, trening og karriere igjen, relasjoner og ensomhet, karriere og suksess igjen, personlige egenskaper, kjærlighetsliv, penger igjen og avsluttes med andre interesser enn tennis.

I motsetning til i portrettet med Ada Hegerberg, blir ”herretennis” eller andre kjønninger av sporten aldri nevnt.

I det meste av intervjuet fremstår Casper Ruud som veldig seriøs og kortfattet, men han får også vise en ”myk” side ved seg selv når han snakker om mental coaching og hvordan han har hatt trøbbel med å akseptere tap. Selv om det viser en svakere side av ham, får det ikke Ruud til å virke mislykket eller som et offer, slik det kunne virke da journalisten skrev at ingen ville komme på festen til Ada Hegerberg i hennes intervju.

En ting å merke seg med dette portrettet, er at treneren hans også får uttale seg, og får et avsnitt der han forteller om Ruud. Dette er det eneste portrettet av de seks jeg har analysert, der noen andre enn journalisten og portrettobjektet selv kommer til ordet.

Også i dette intervjuet blir intervjuobjektets utseende eller forhold til utseende nevnt tre ganger:

”Snart drypper svetten under Caspers blå cap, som holder den viltre blonde hårmanken på plass.”

”Etter den obligatoriske hvilepausen ligger den velbygde kroppen lett henslengt i en burgunder skinnssofa, fingrene flikler med en smarttelefon. Han bærer ingen smykker, har ingen synlige tatoveringer. Under den fyldige manken er ansiktet høflig oppmerksomt, men ganske alvorlig. Casper smiler ikke ofte, tøyser lite.”

”- Jeg er også opptatt av motedesign, klær og sko, blant annet. Jeg liker å kle meg pent. Det trenger ikke å være dyrt og eksklusivt, bare jeg ser ordentlig ut.”

Hovedbildet til portrettet av Casper Ruud er også et idrettsbilde ”in action”, men i motsetning til bildet av Ada Hegerberg, er Ruud i omgivelser som hører til idretten hans. Han er kledd i hvite treningsklær og røde joggesko, og er plassert på tennisbanen. Kroppen er plassert i en posisjon som viser en tennisspiller som skal til å slå en ball. Det er ikke noe ved bildet som skriker verken femininitet eller maskulinitet.

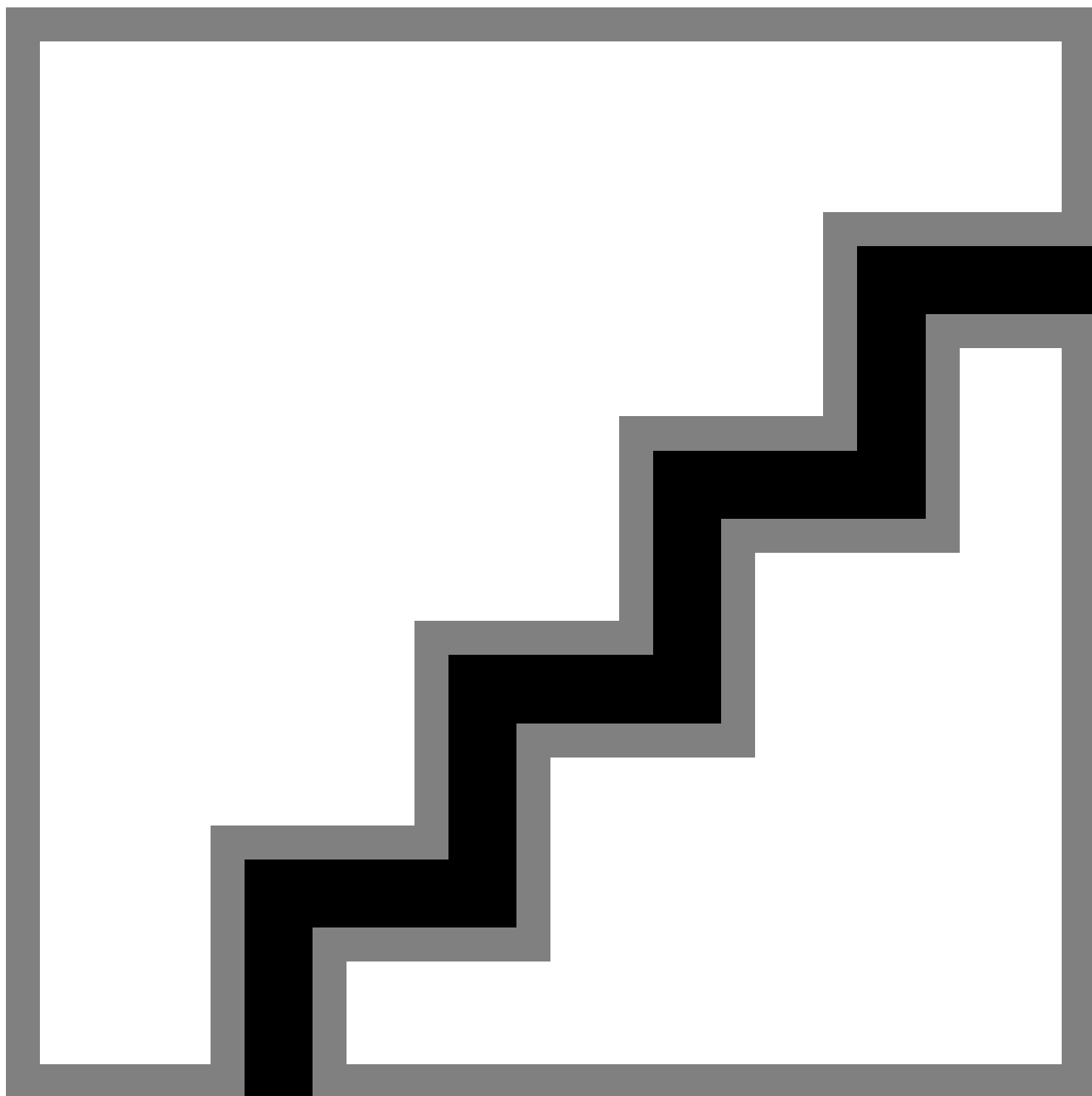
I tillegg til bevegelsesbildet har den første dobbeltsiden av portrettet et klassisk portrettbilde av Casper Ruud. Bildet inneholder så å si bare hodet hans, og han ser rett inn i kamera med et nøytralt ansiktsuttrykk. Begge bildene har blå bakgrunn, en farge som skaper konnotasjoner til maskulinitet og sees på som en ”guttefarge”.

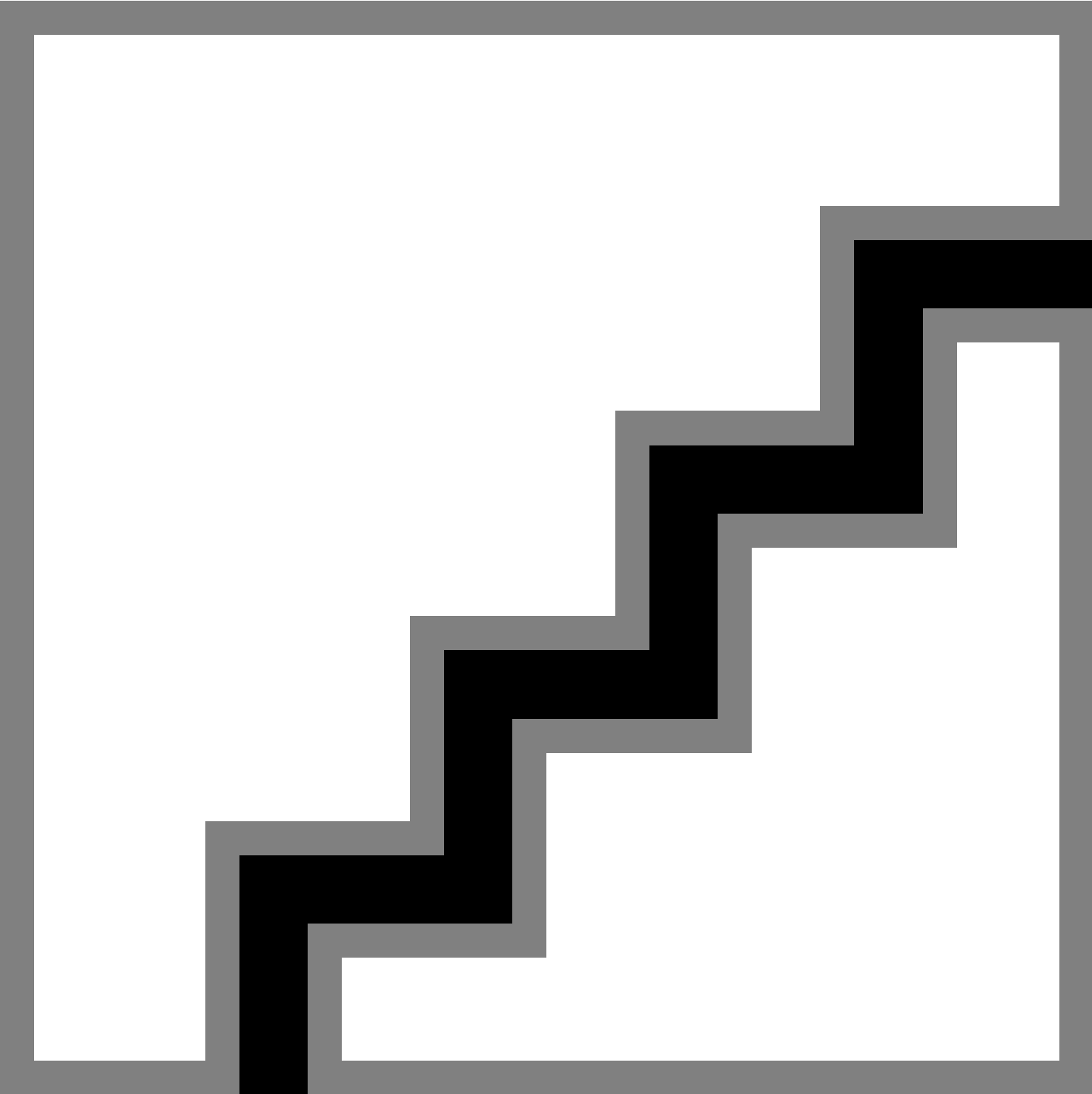
3.4 Portrettet ”Fryd i sinnet”

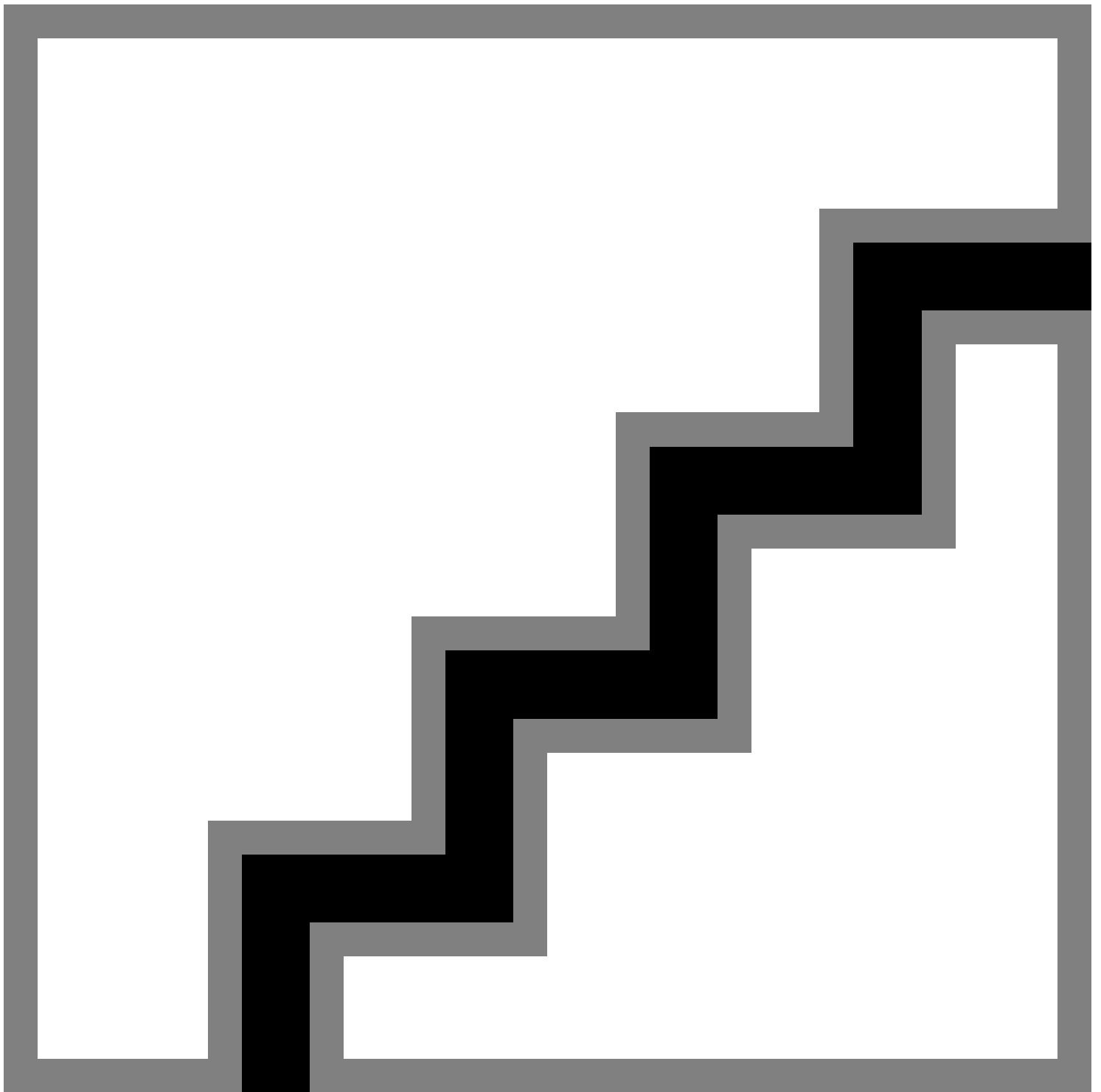
Ingress: Endelig skal folkekjære Brit Elisabeth Haagensli (63) ha sommerfri. Men hun angrep fortsatt på den gang hun presset seg selv – og risikerte datterens liv.

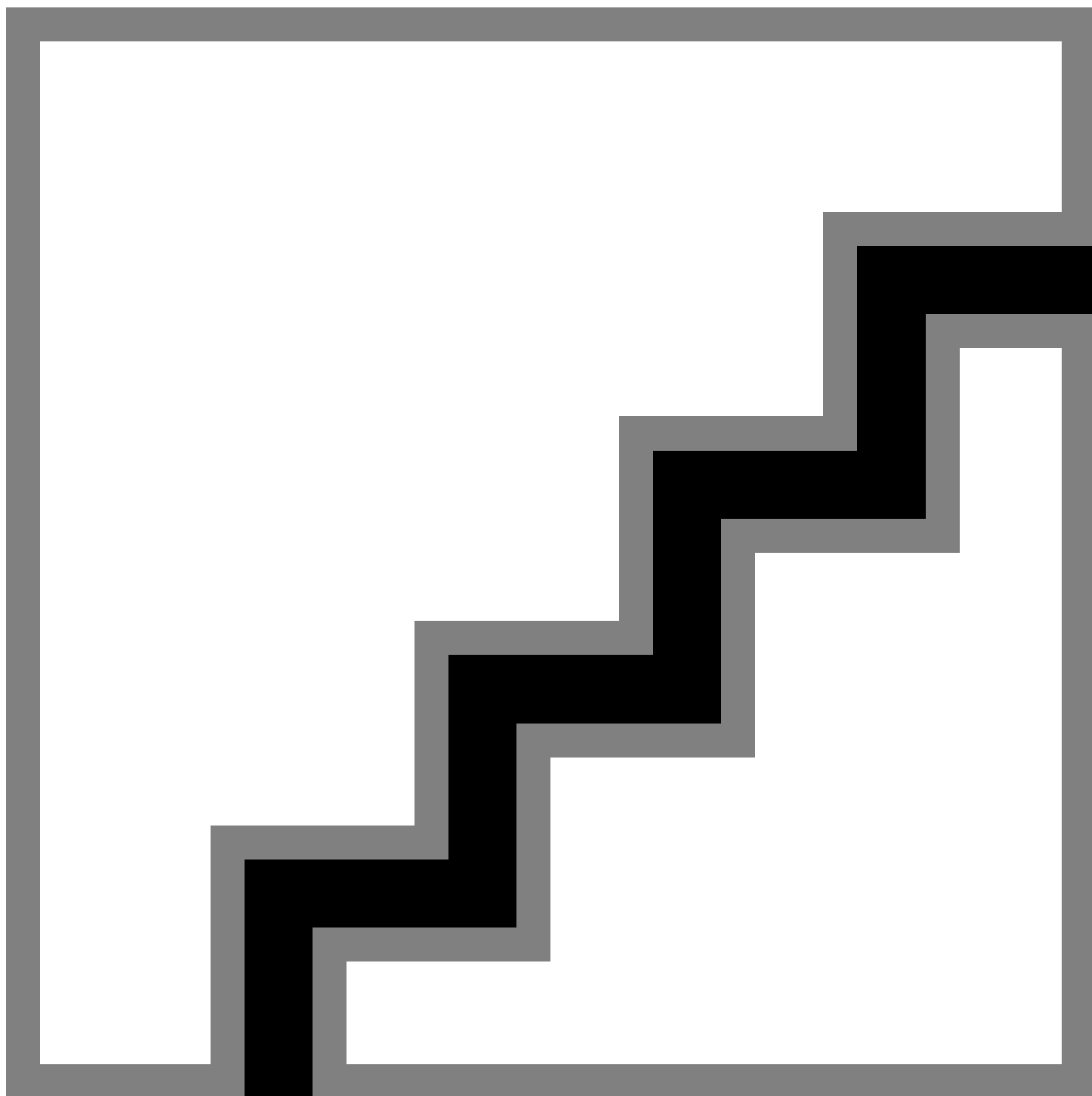

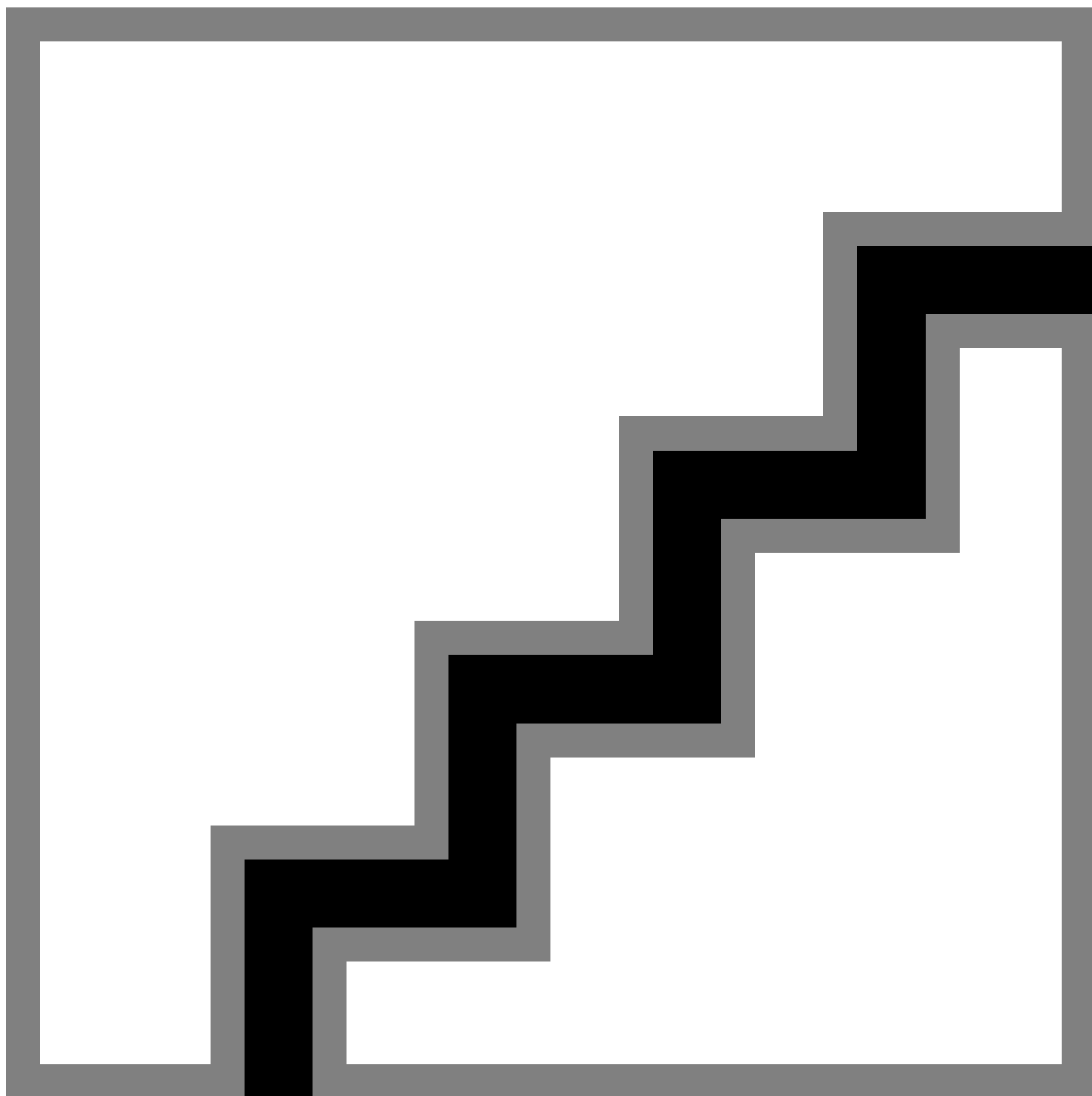
Portrettet stod på trykk 18. juni 2016, og er skrevet av Hege Lyngved Odinsen.

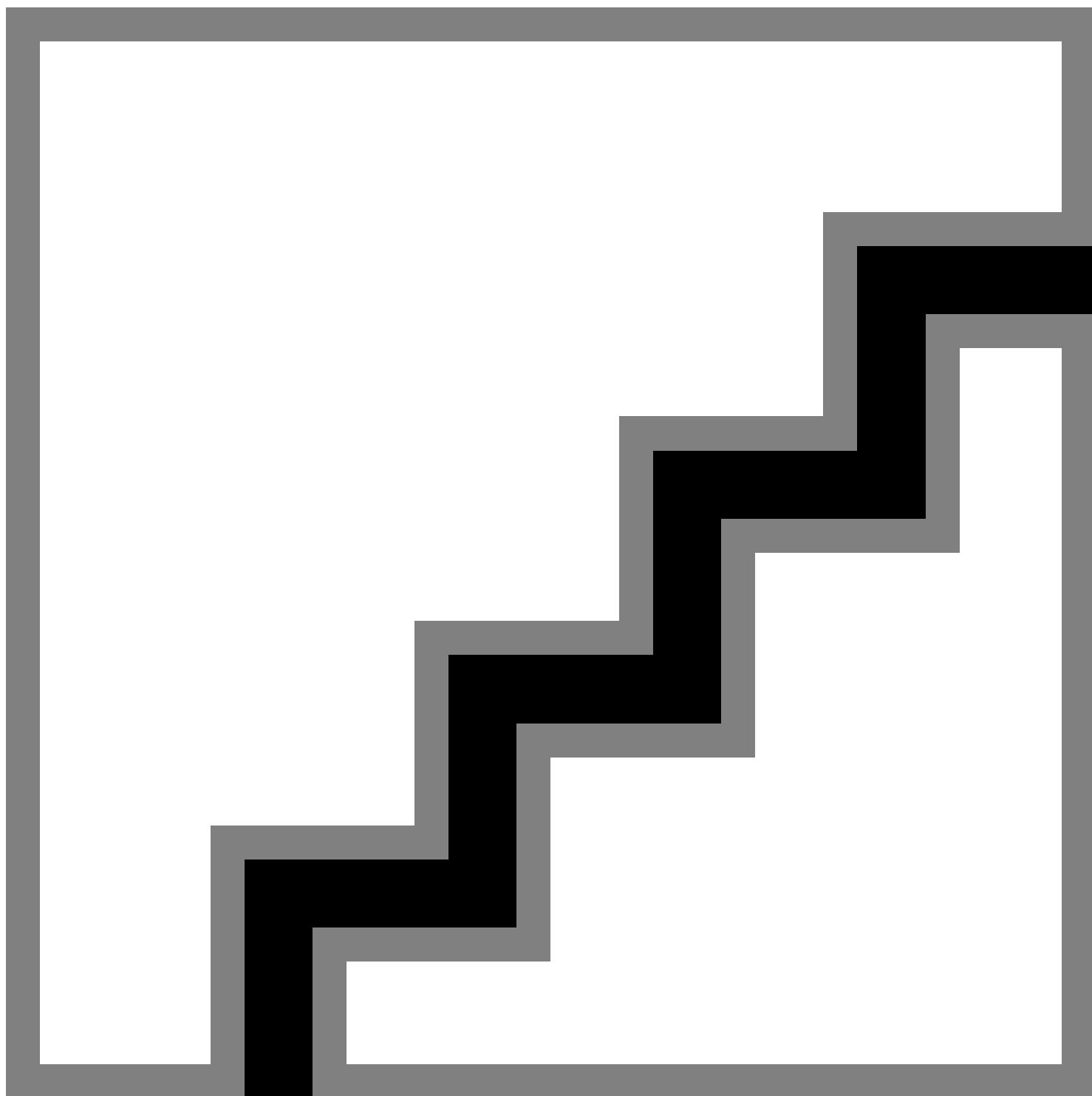

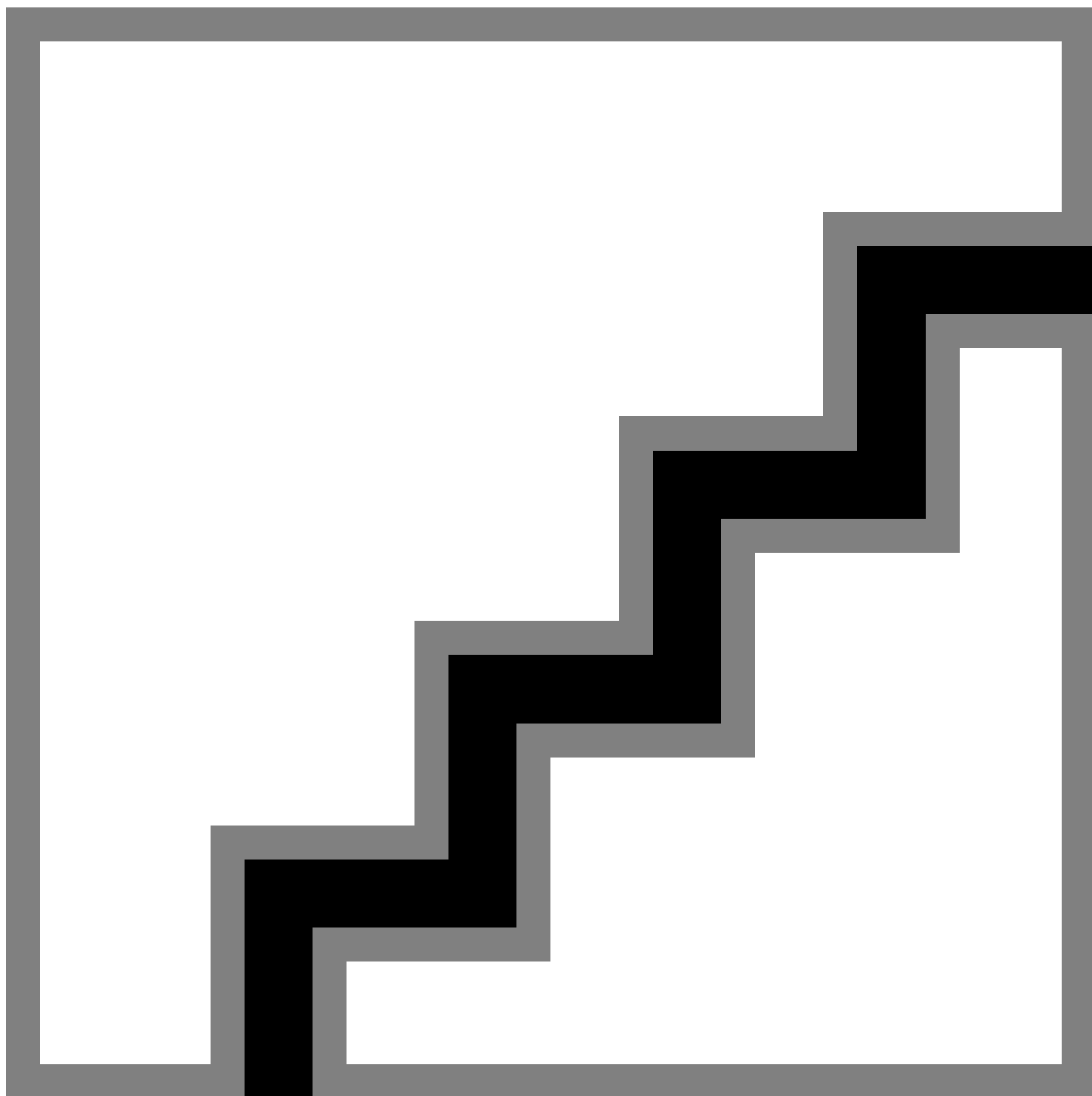

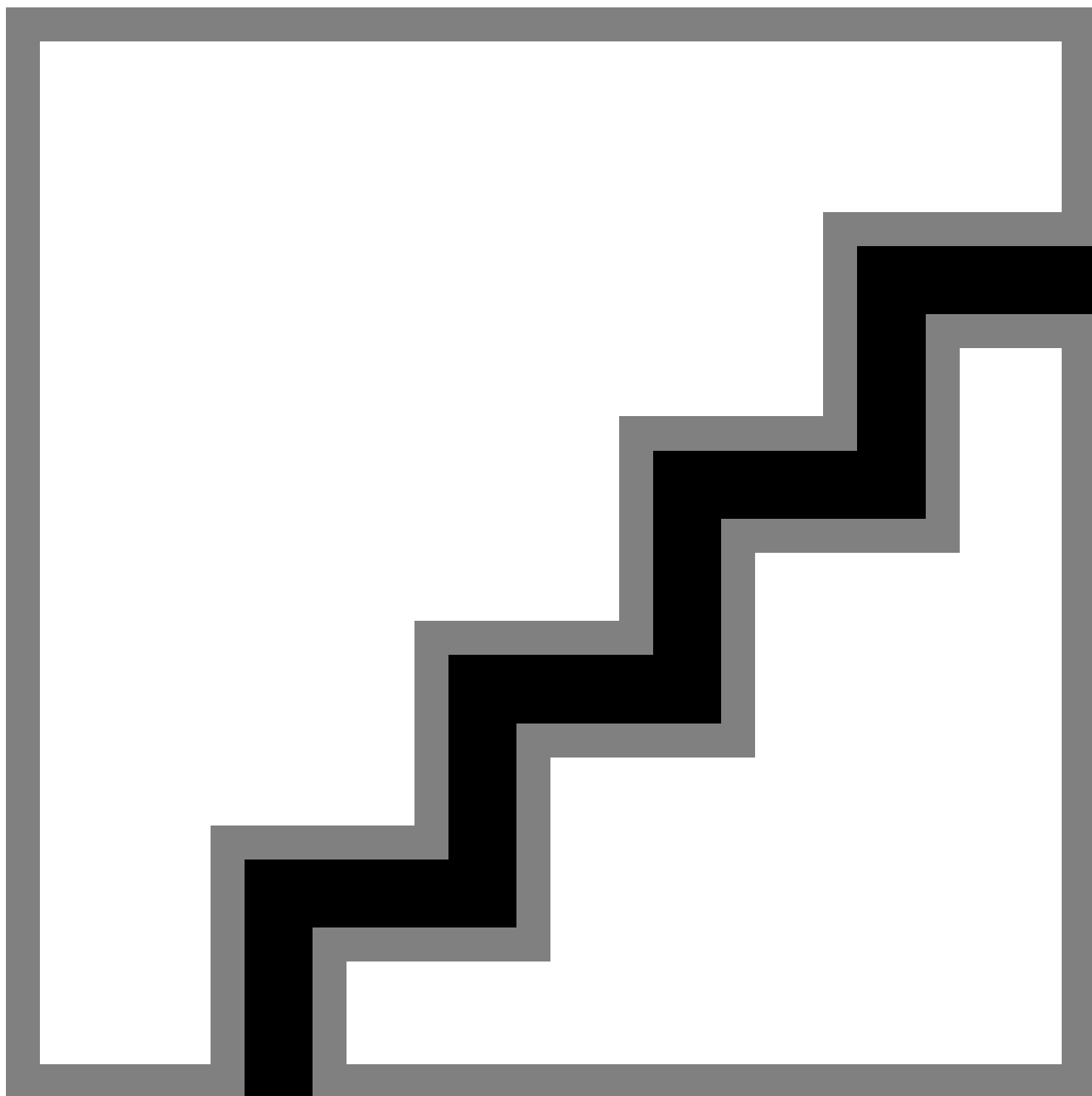

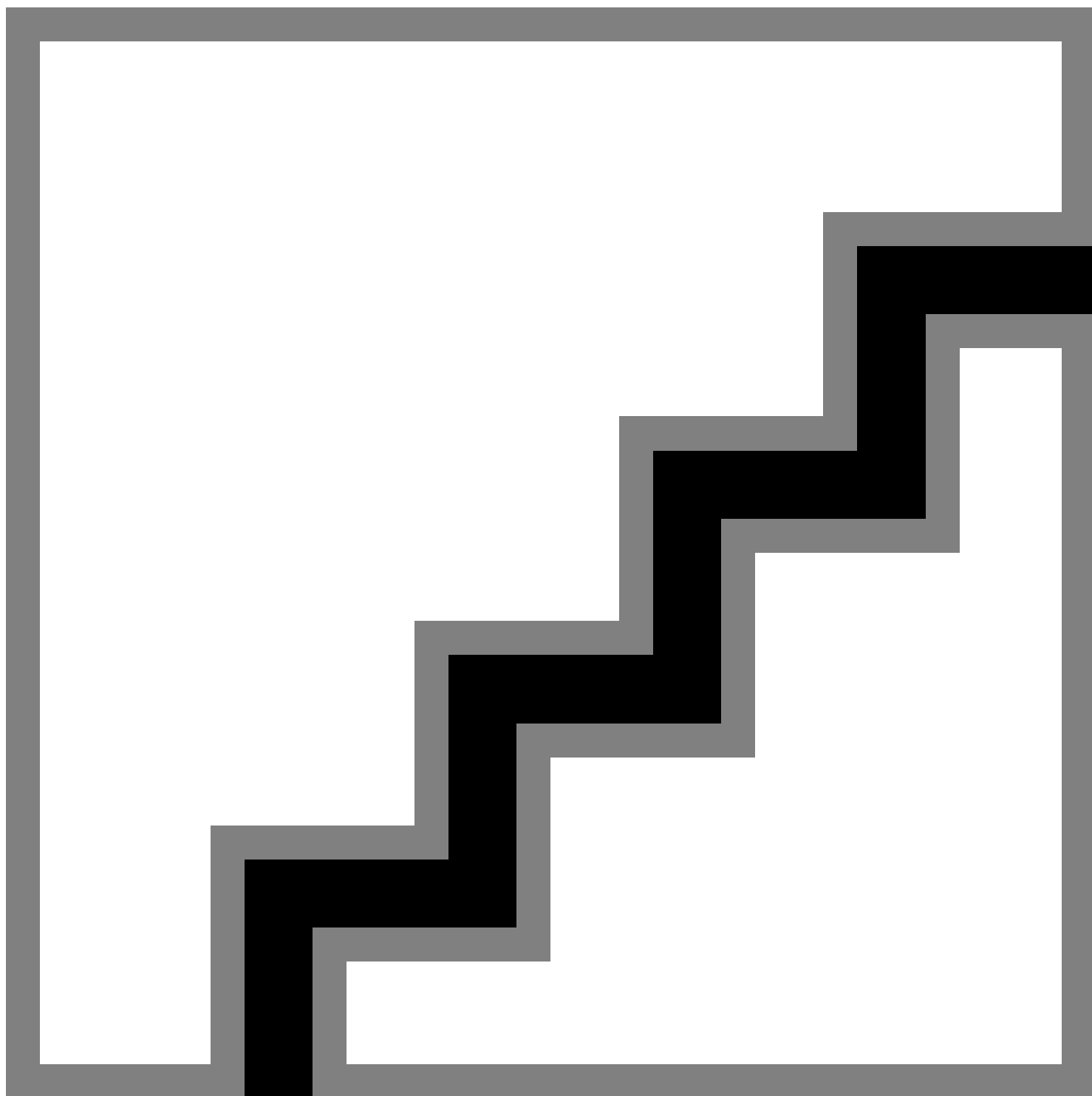

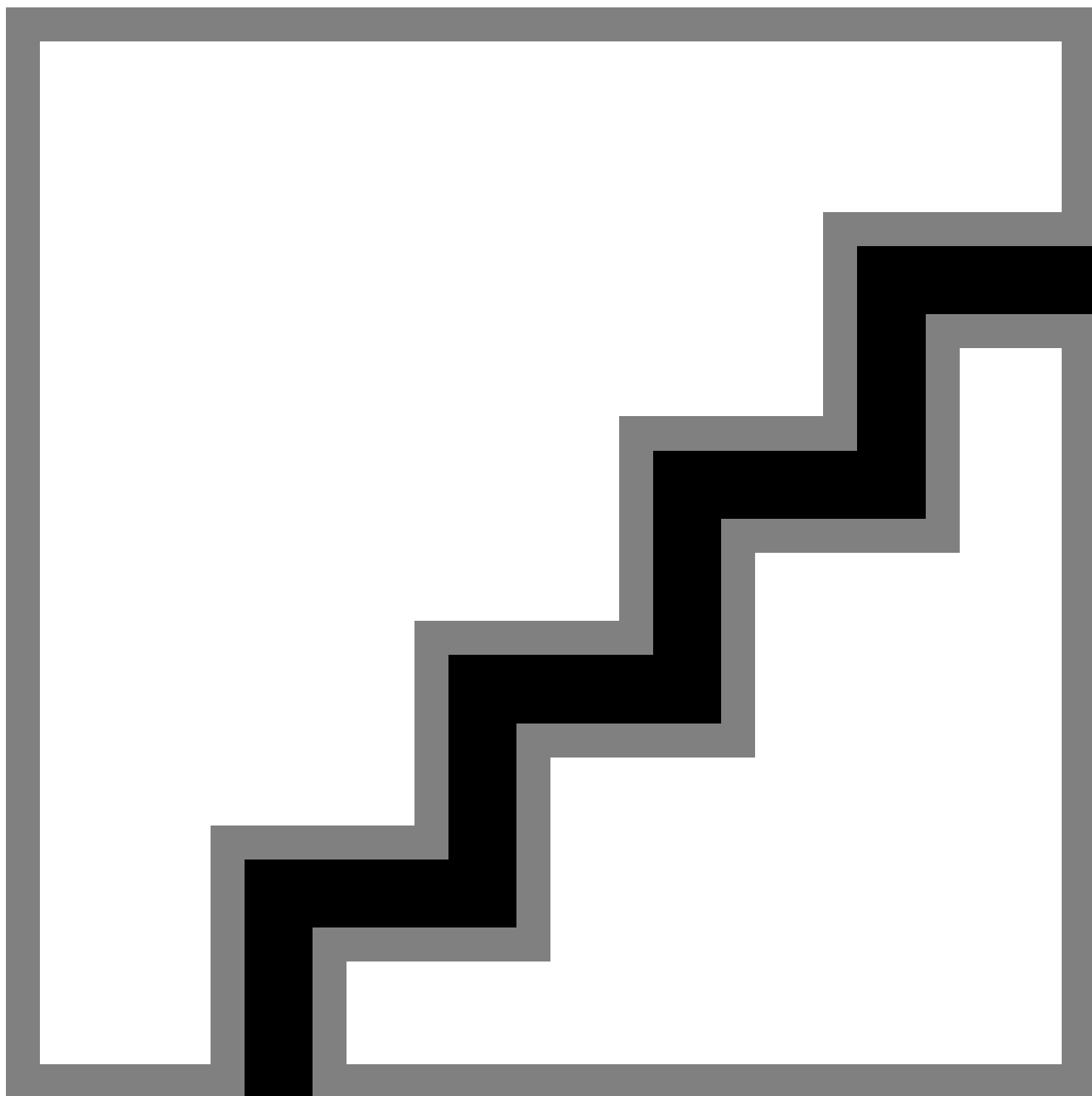

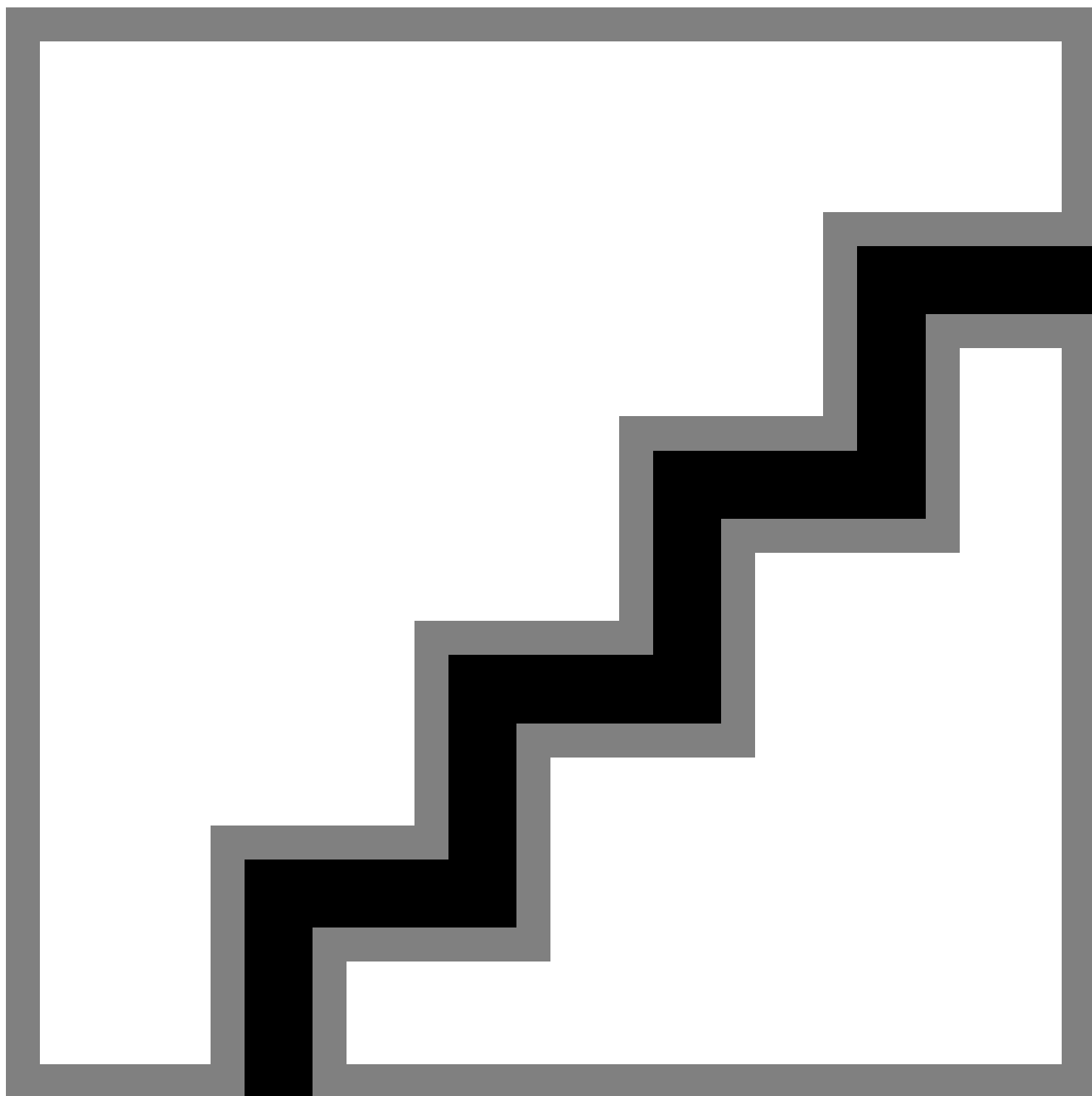

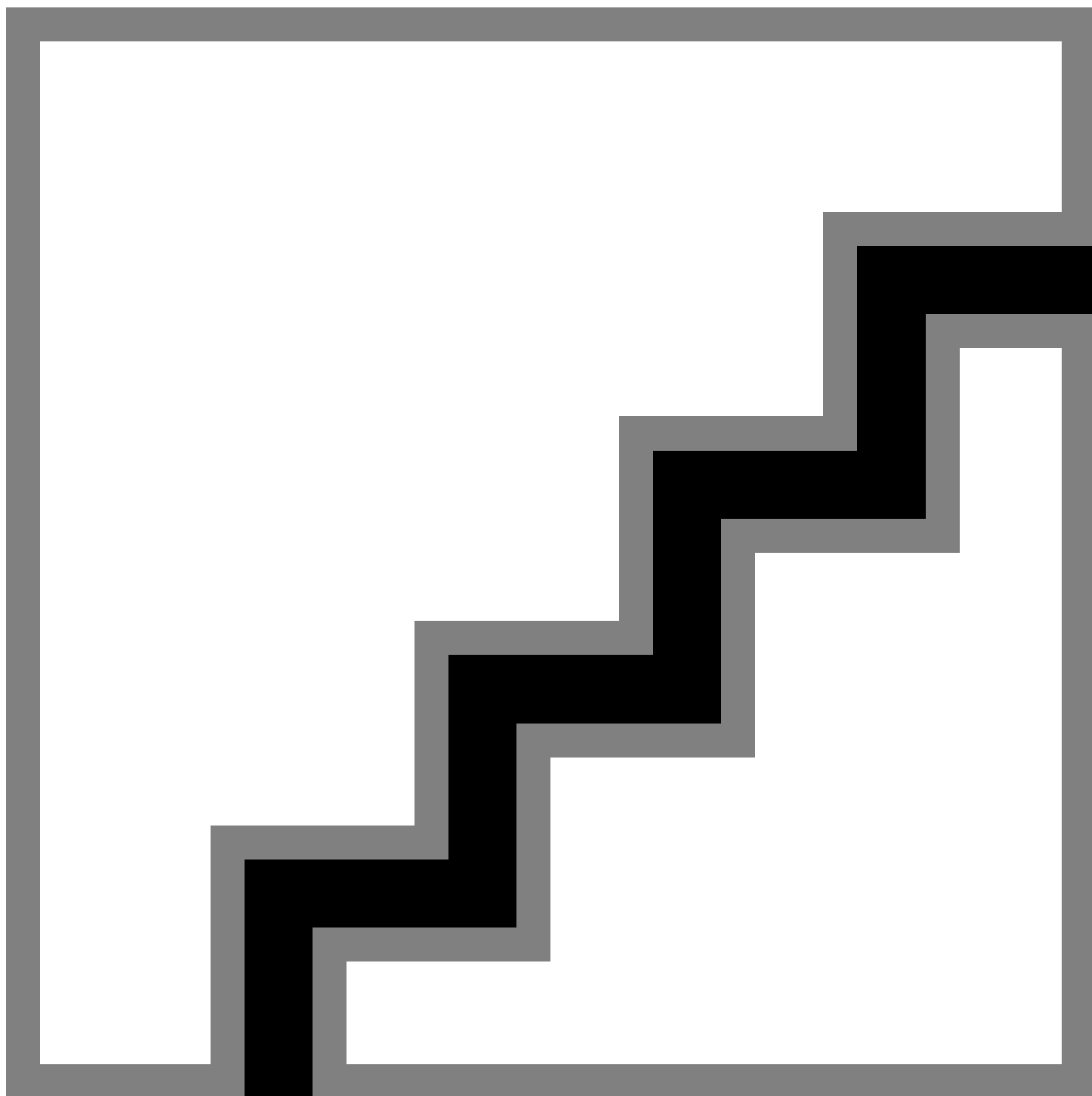

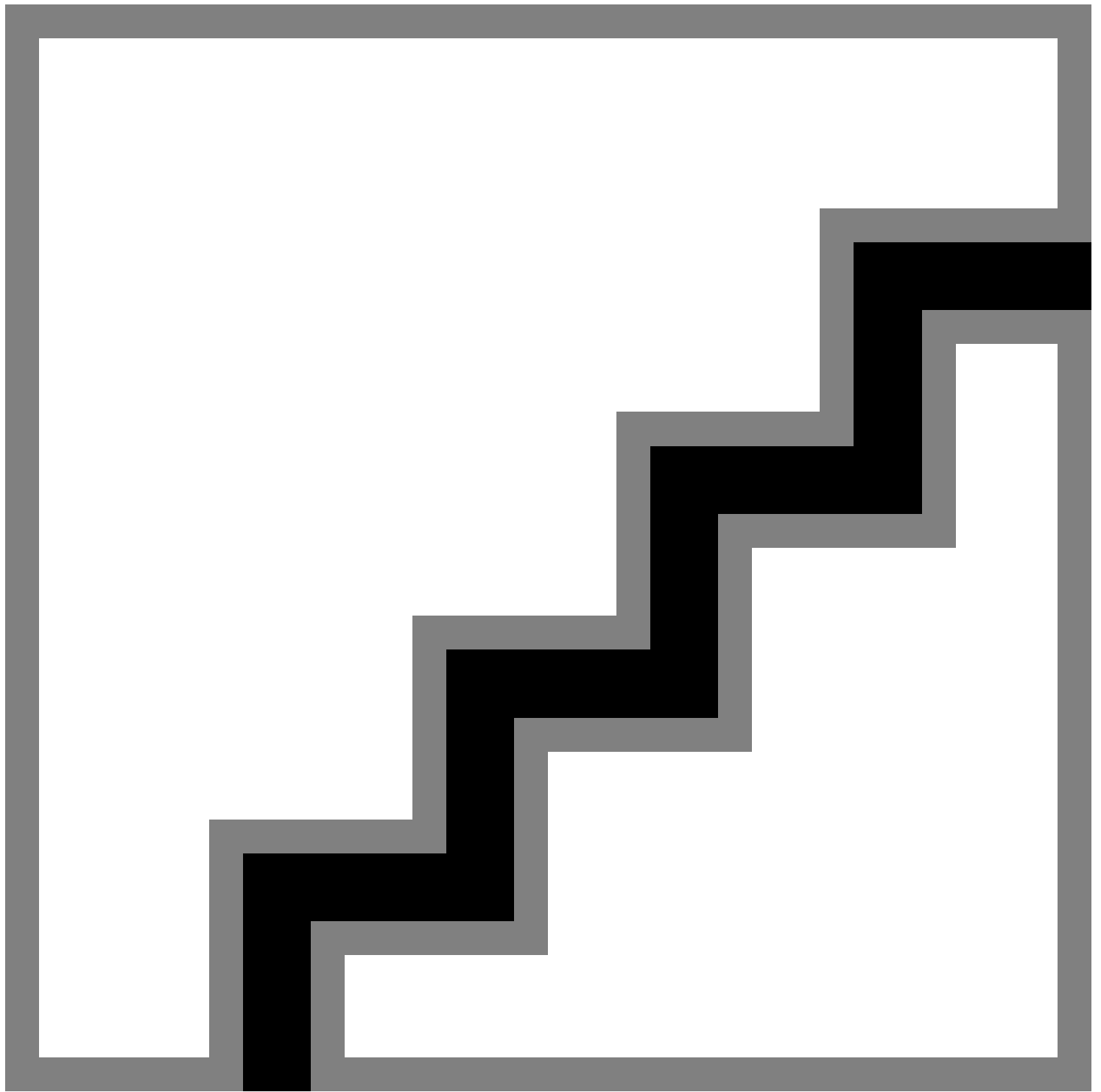

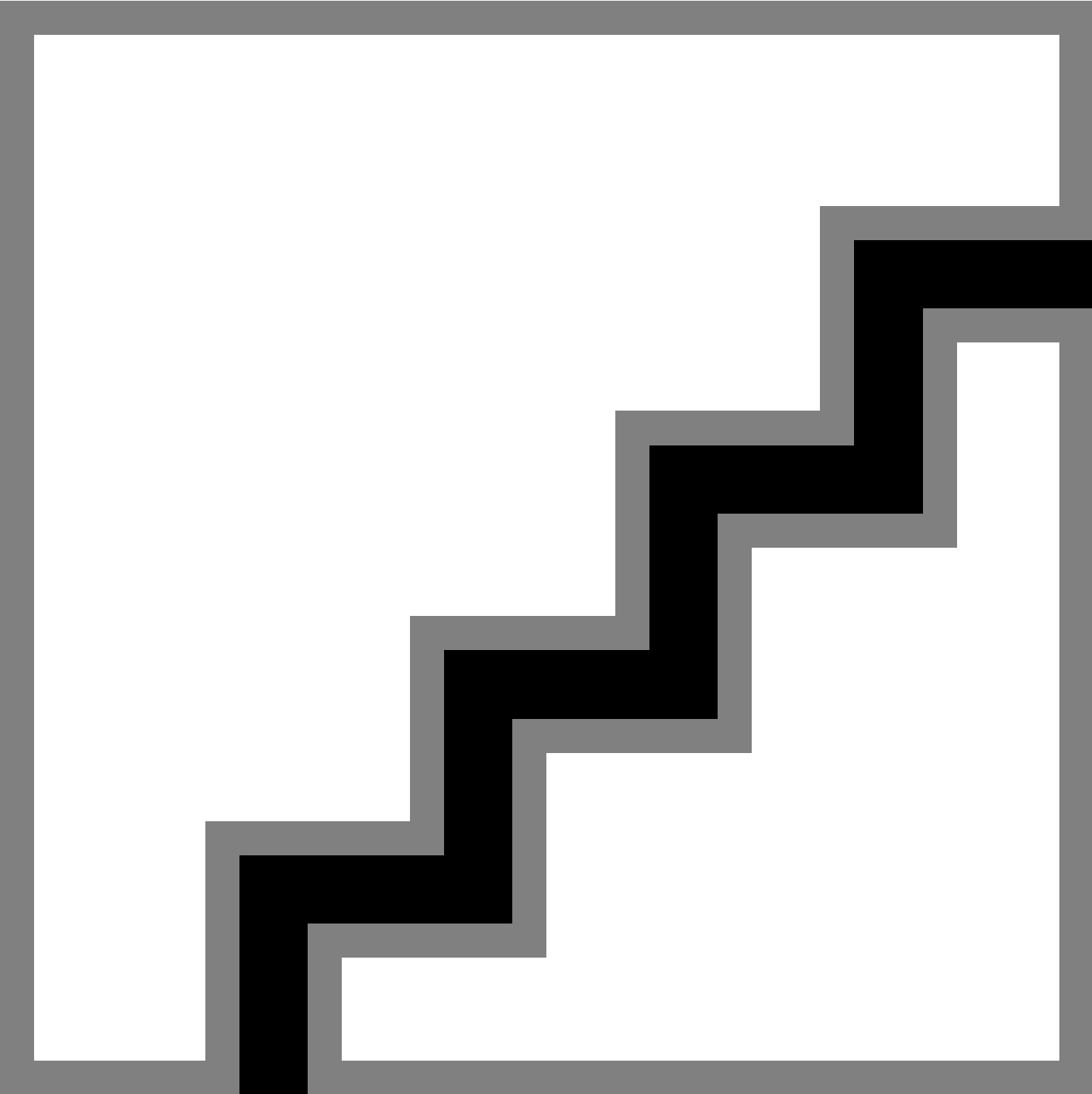

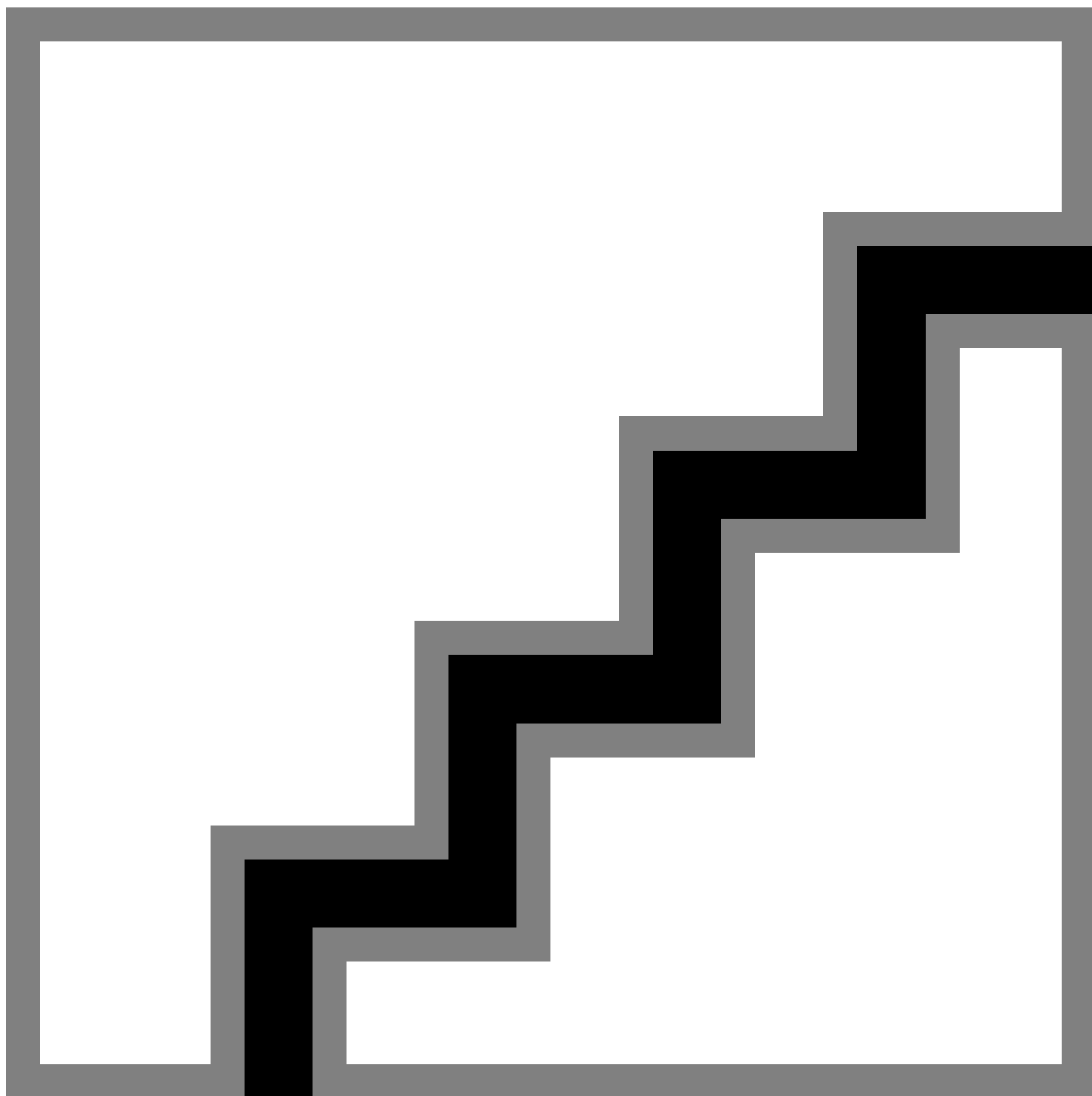

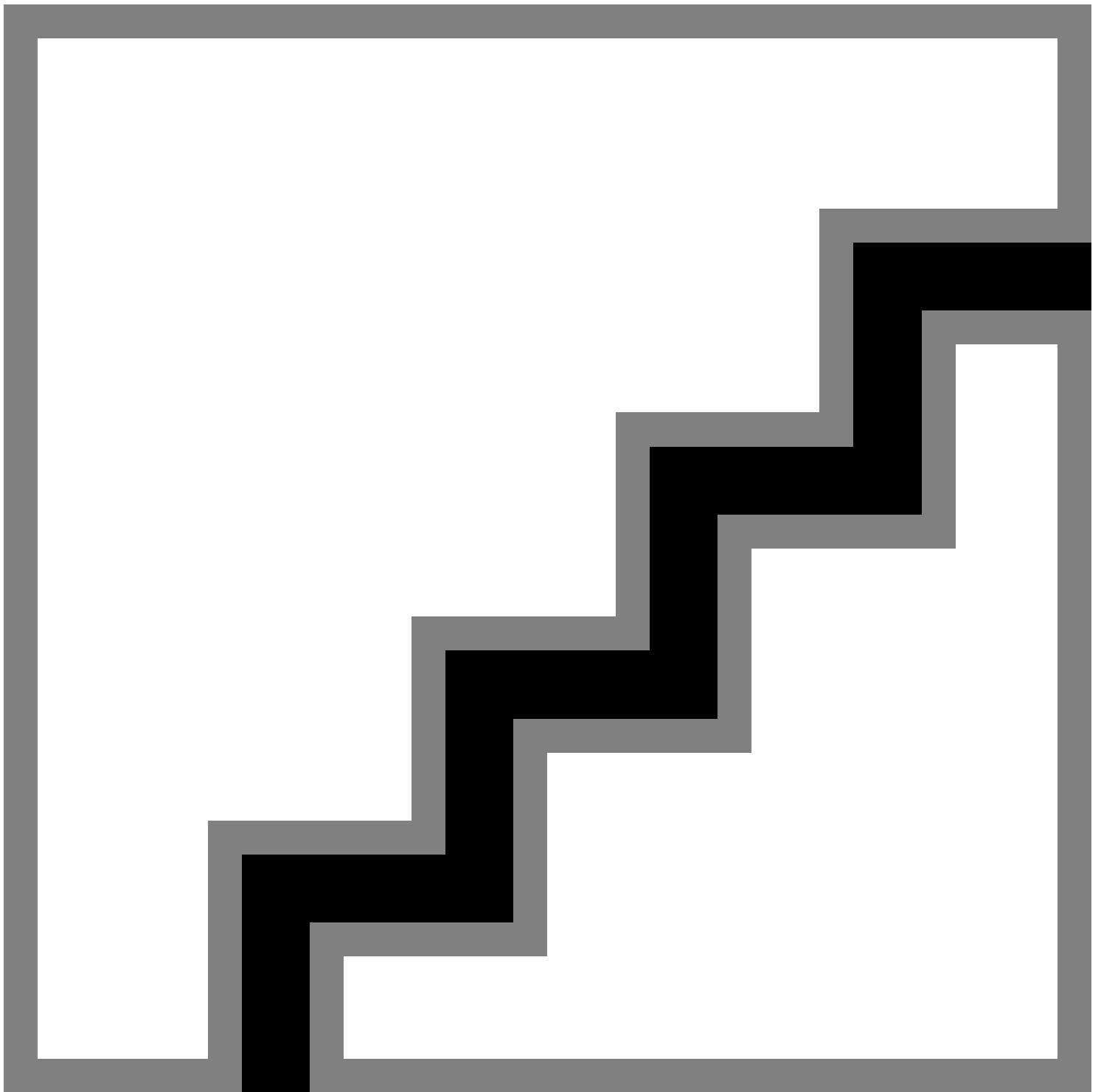

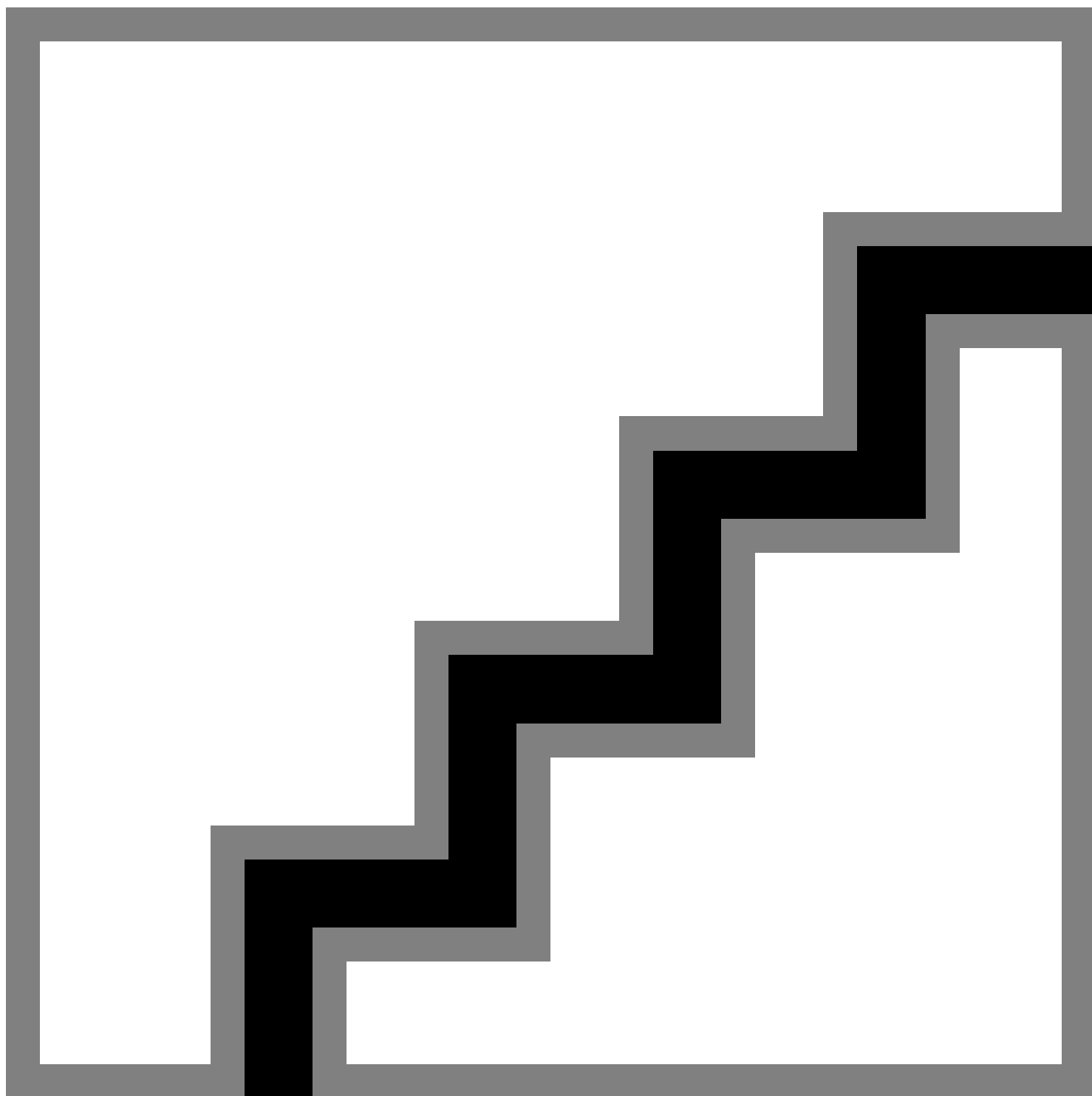

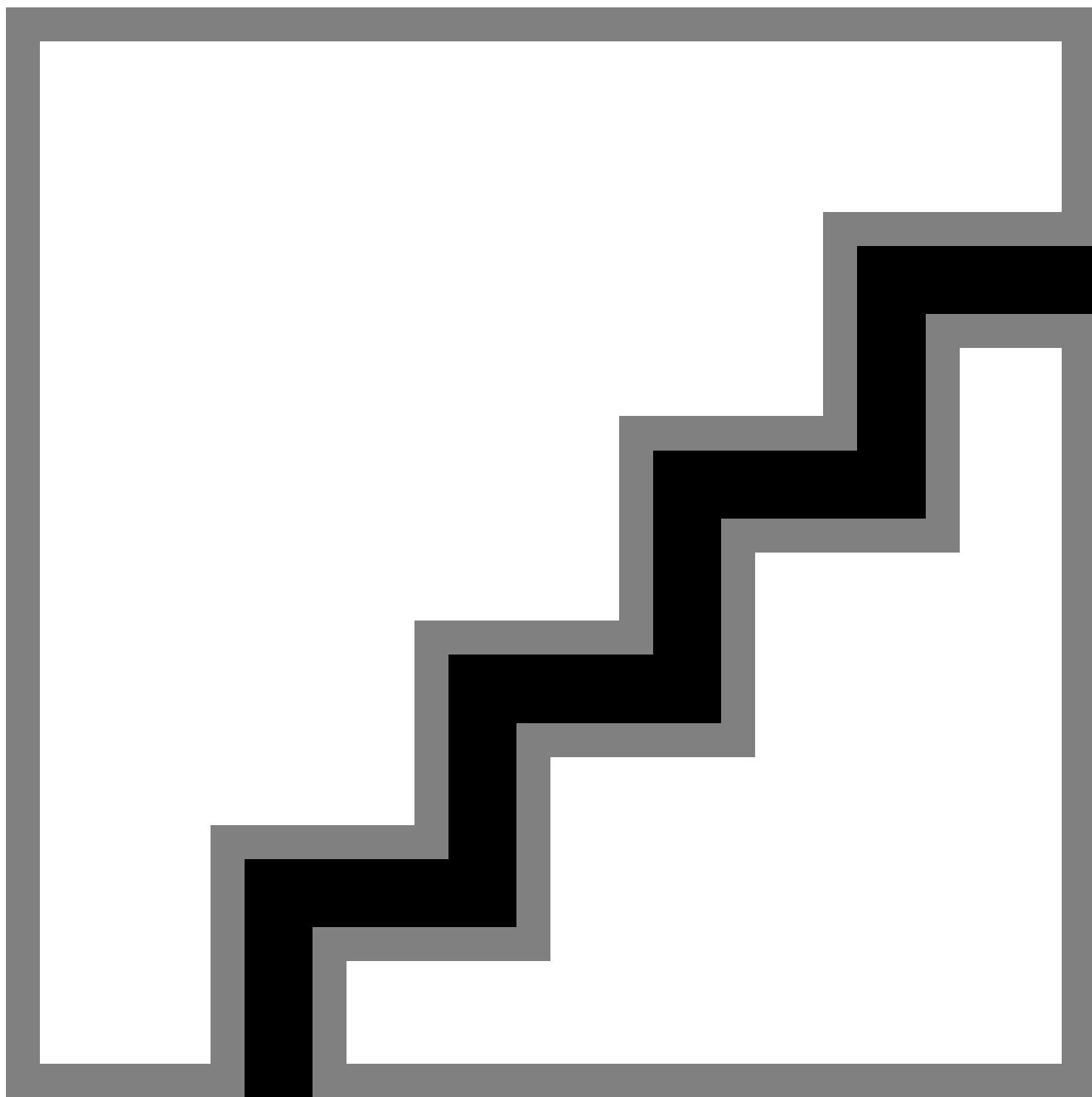

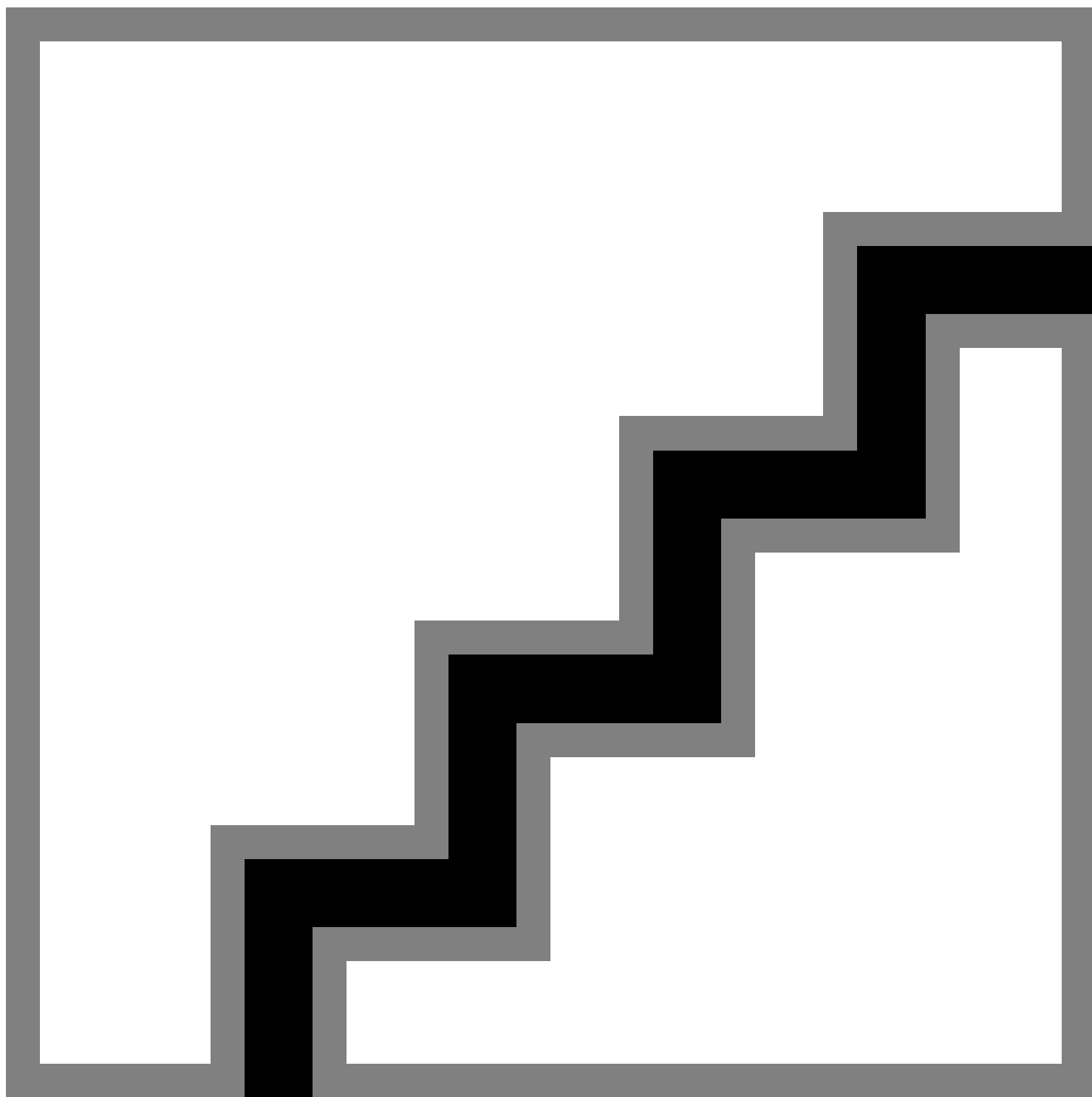

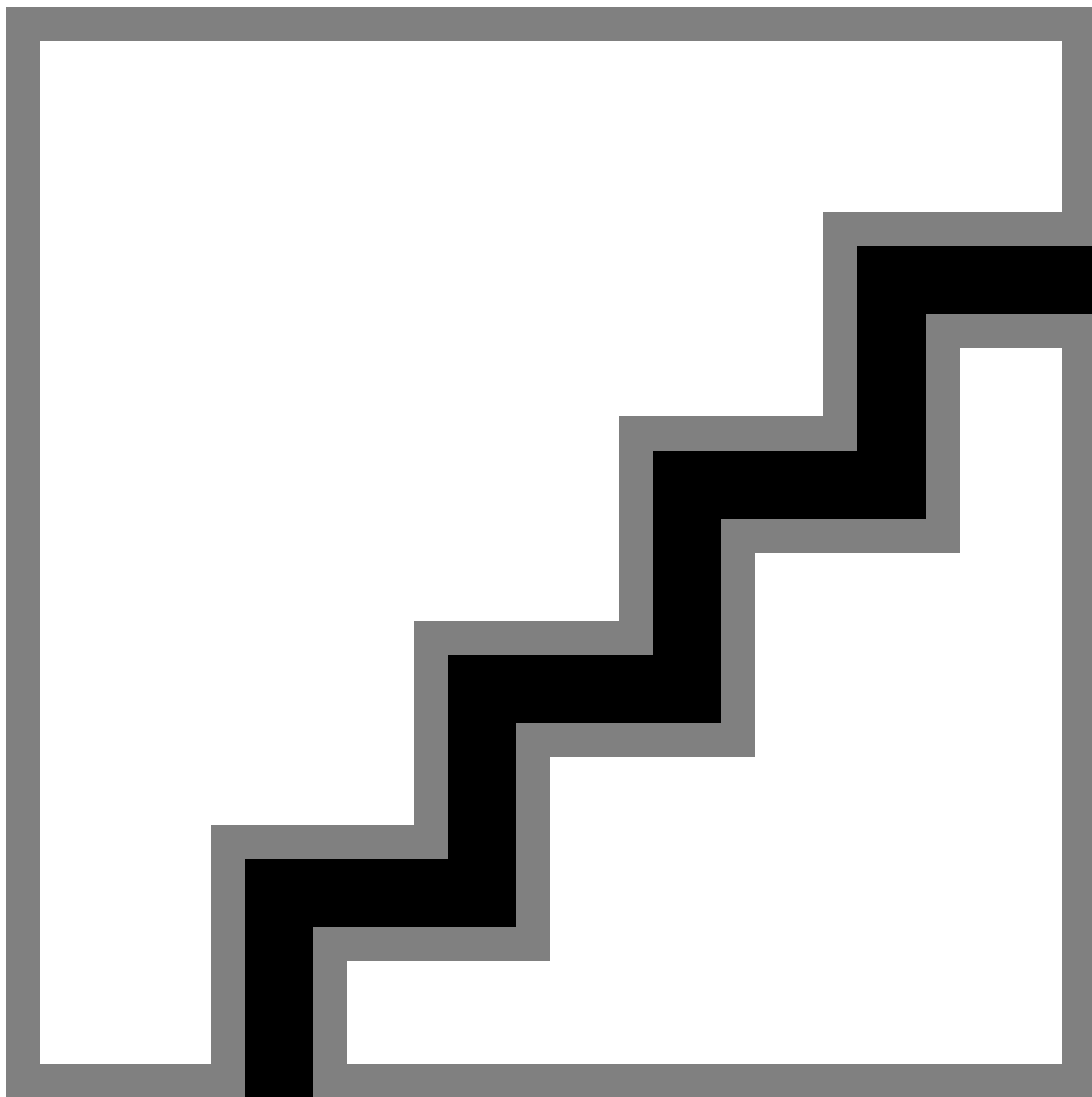

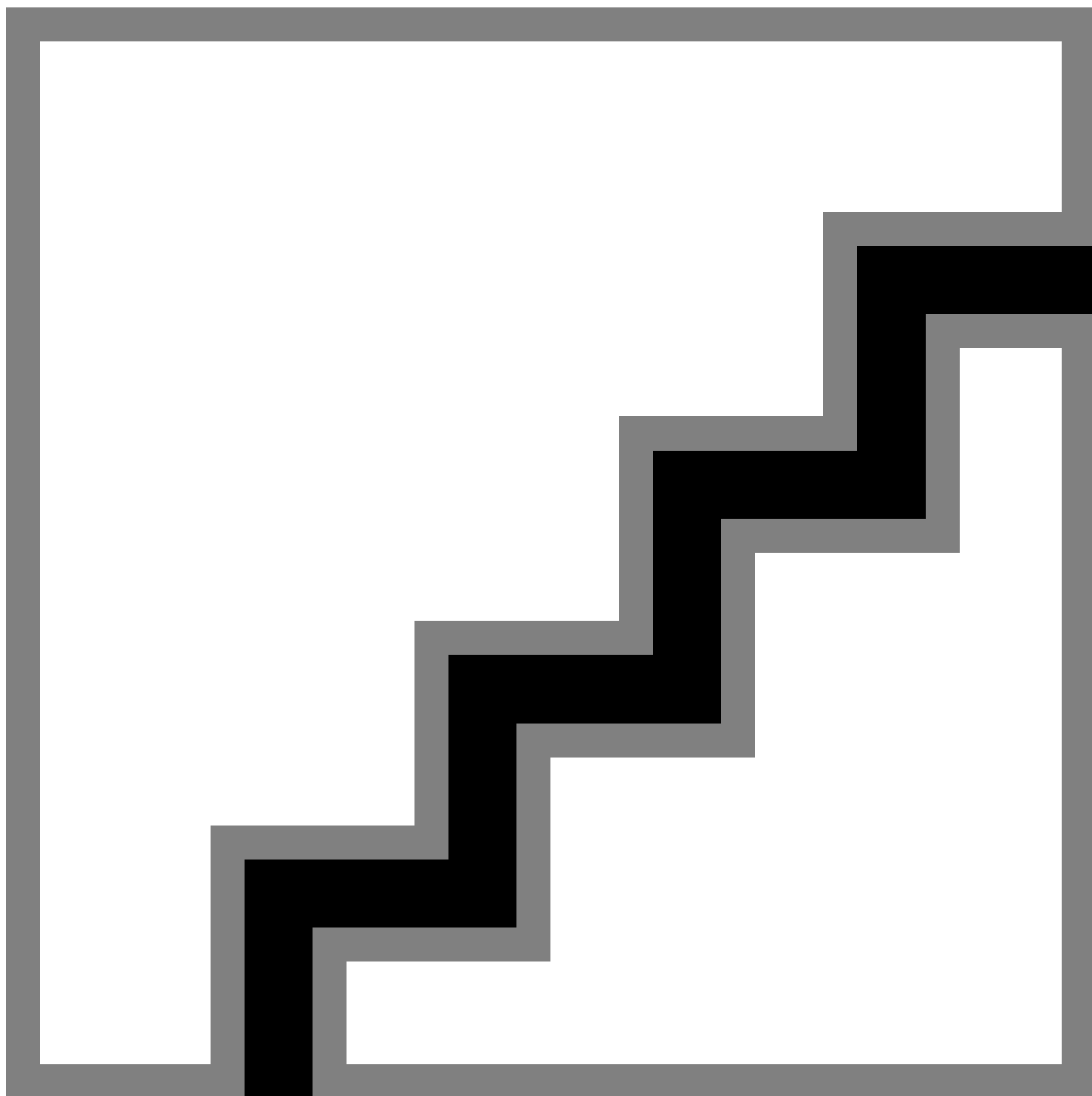

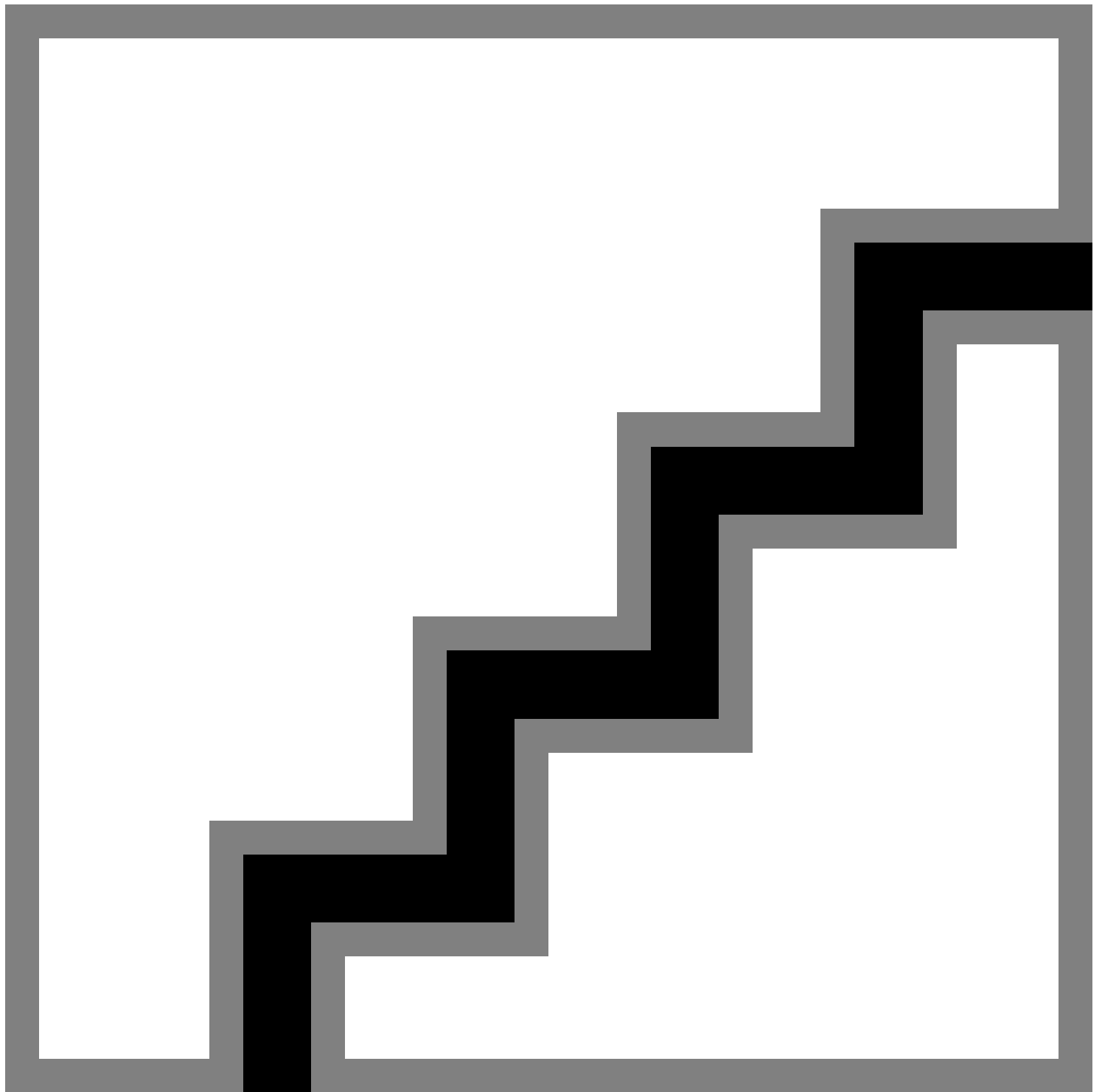

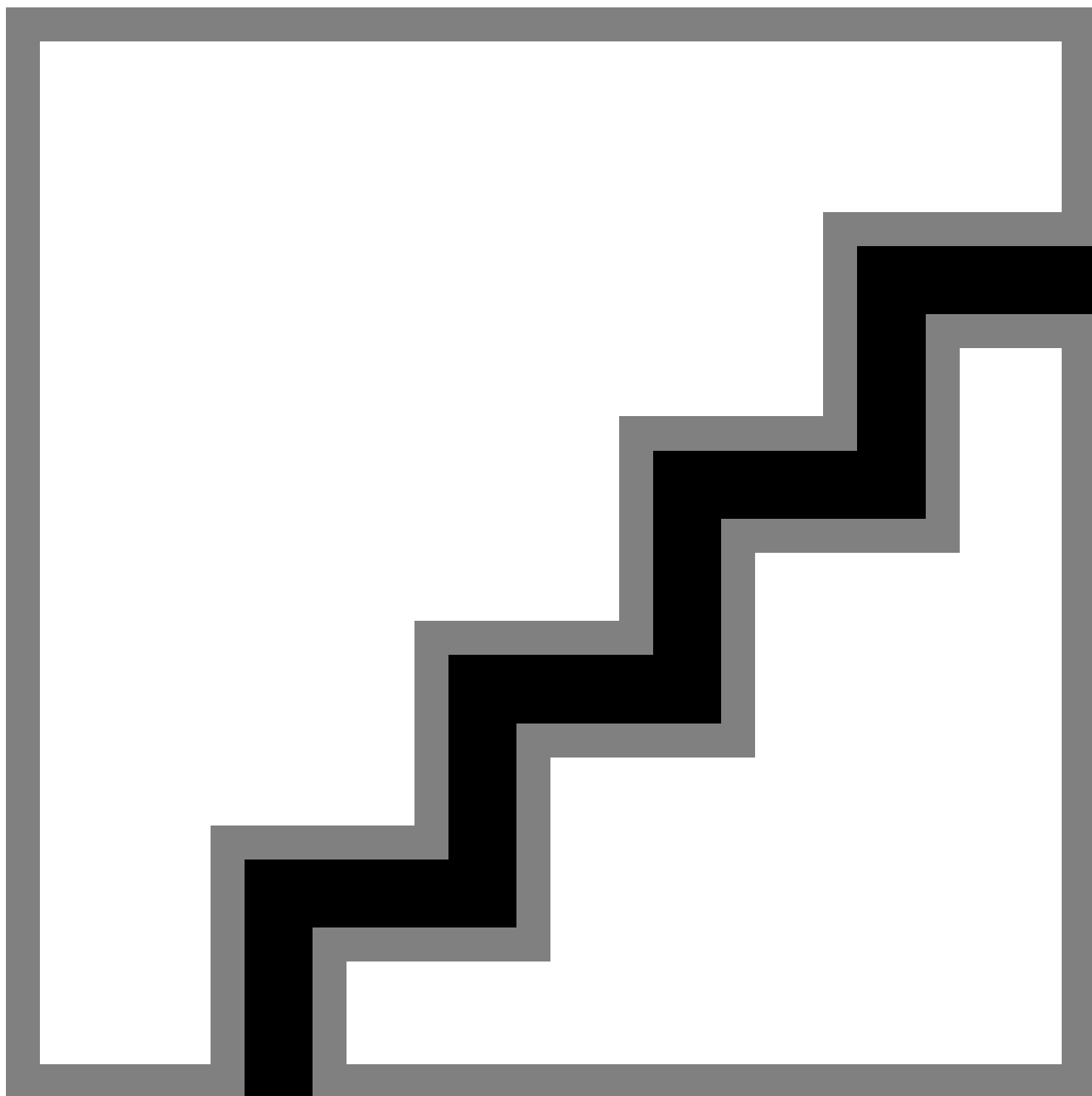

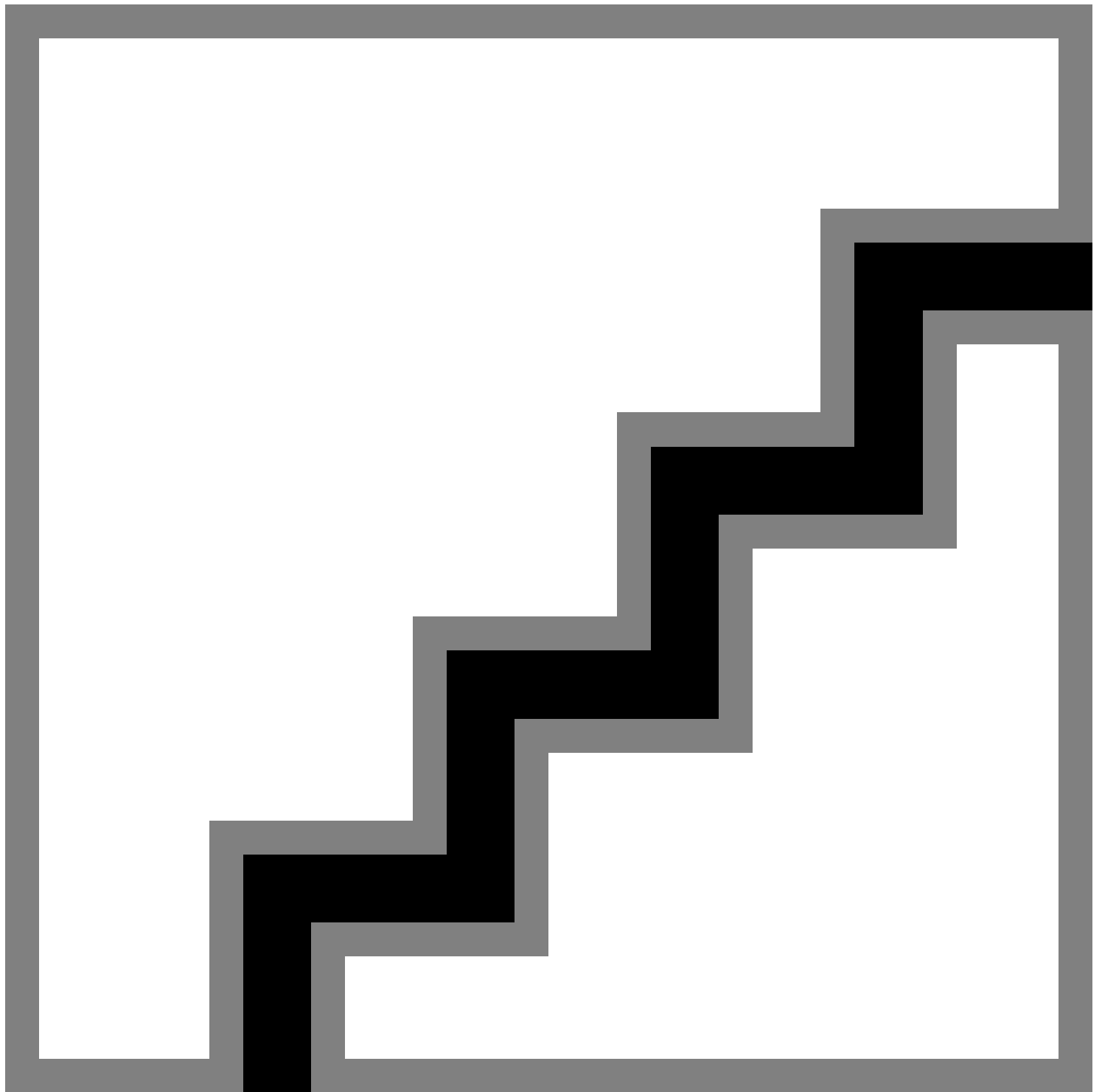

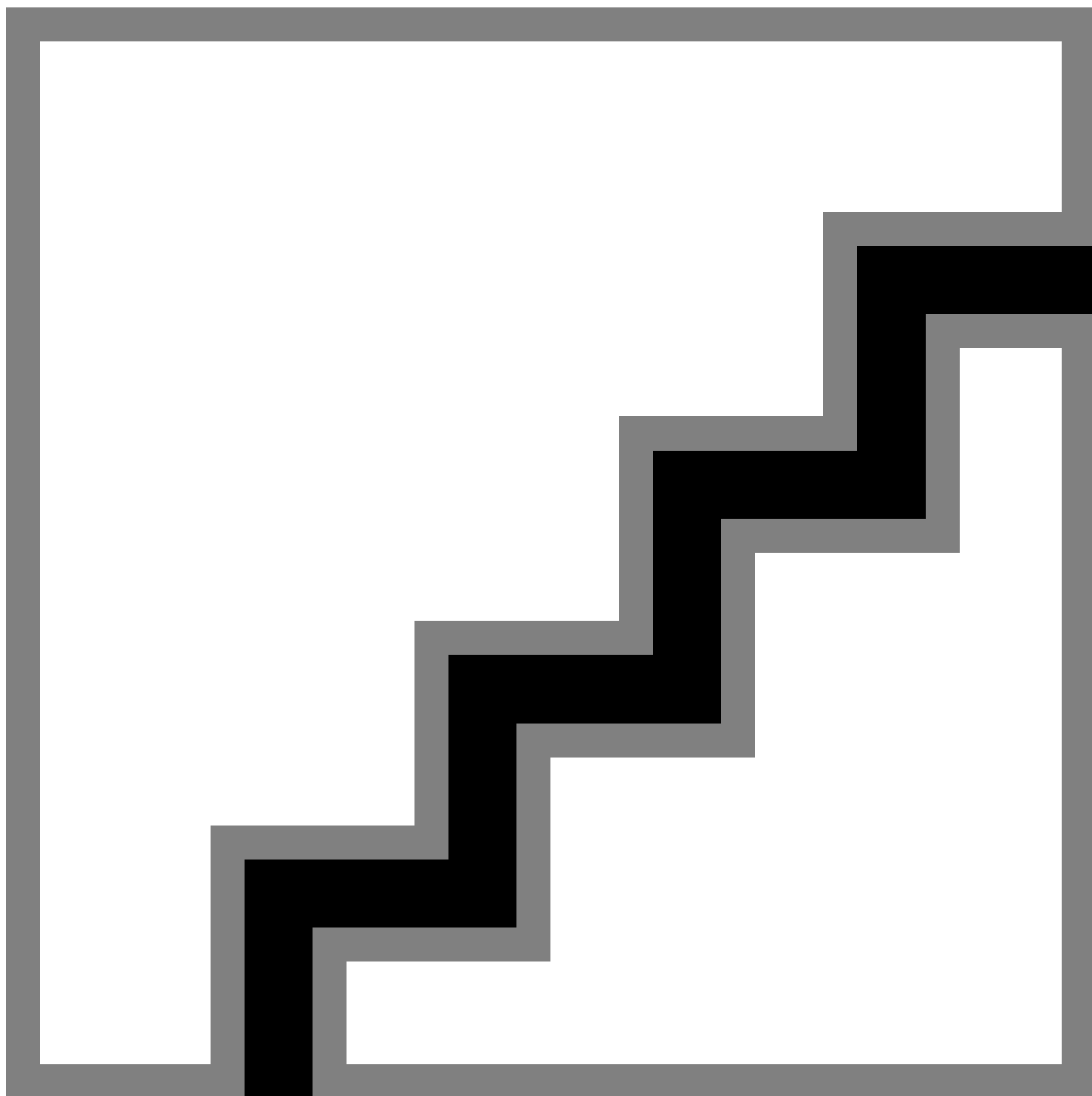

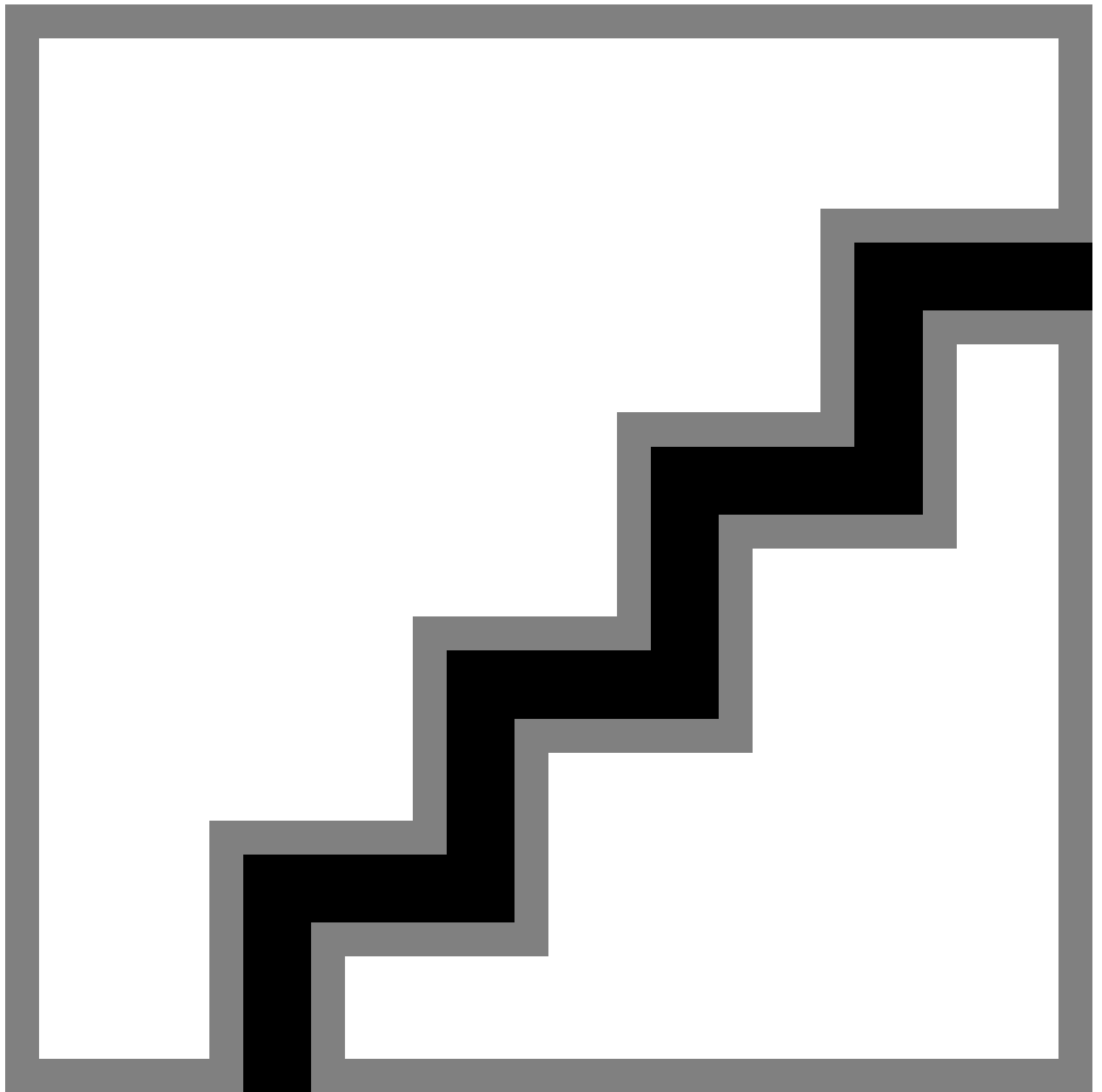

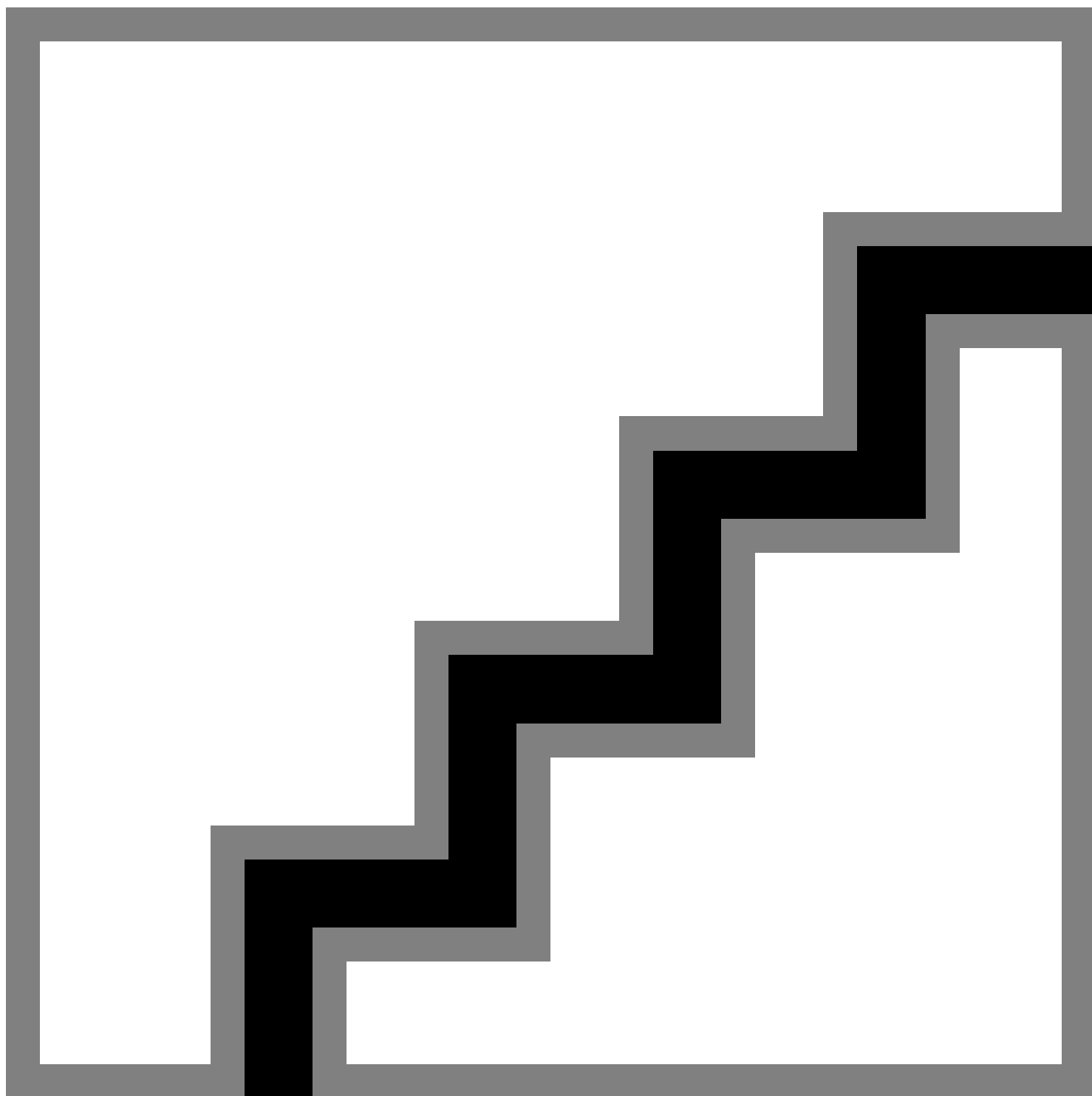

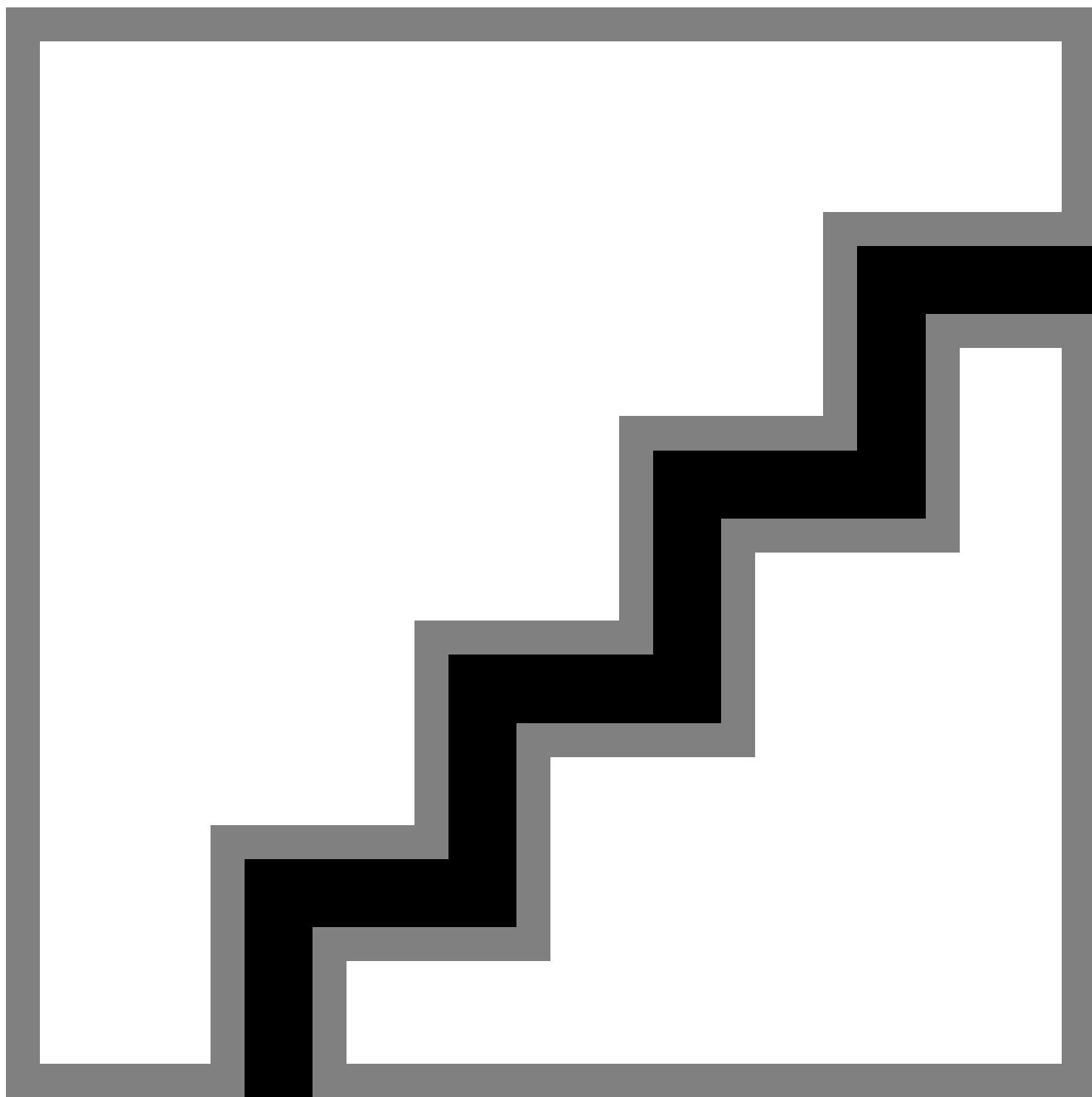

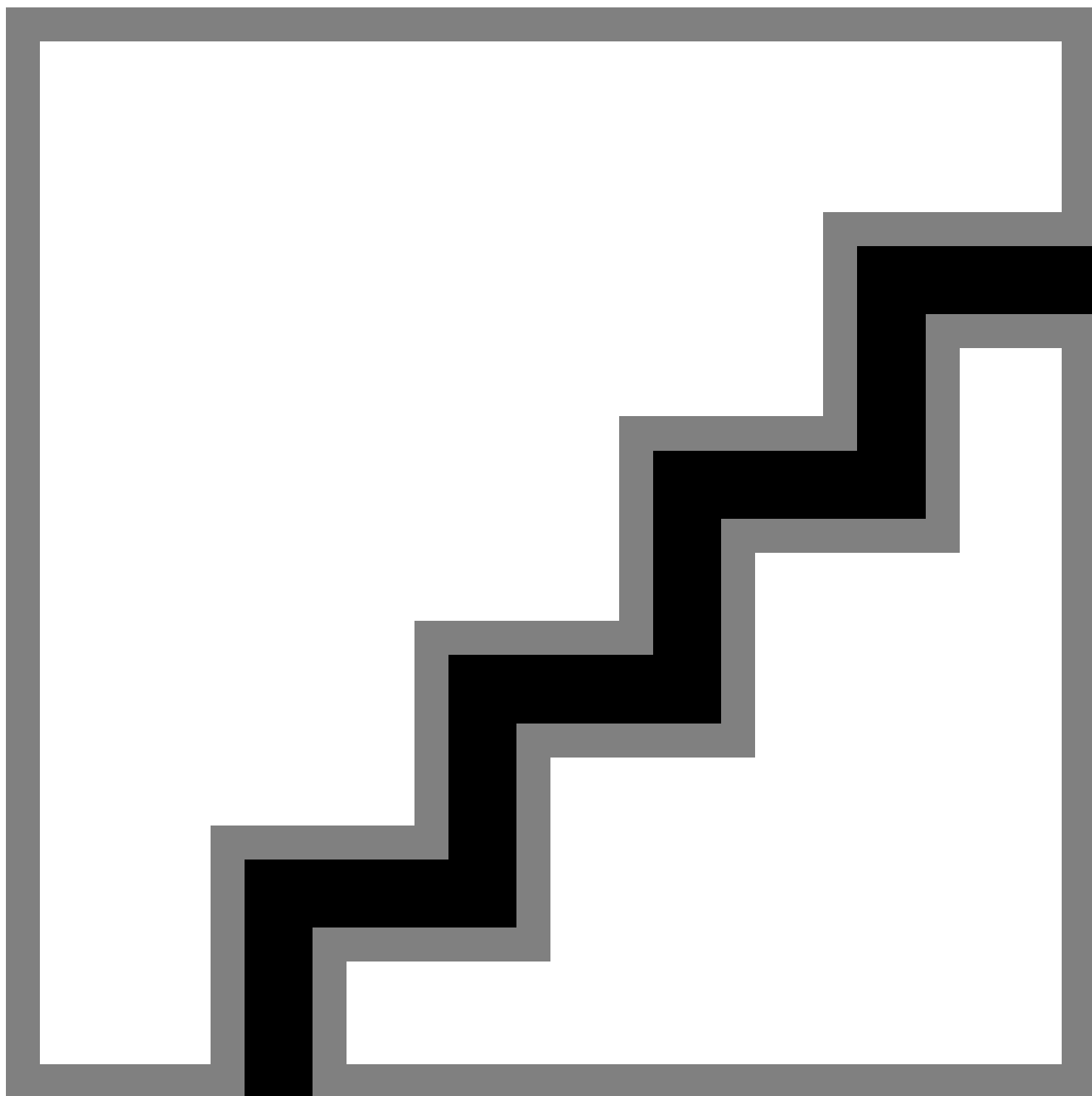

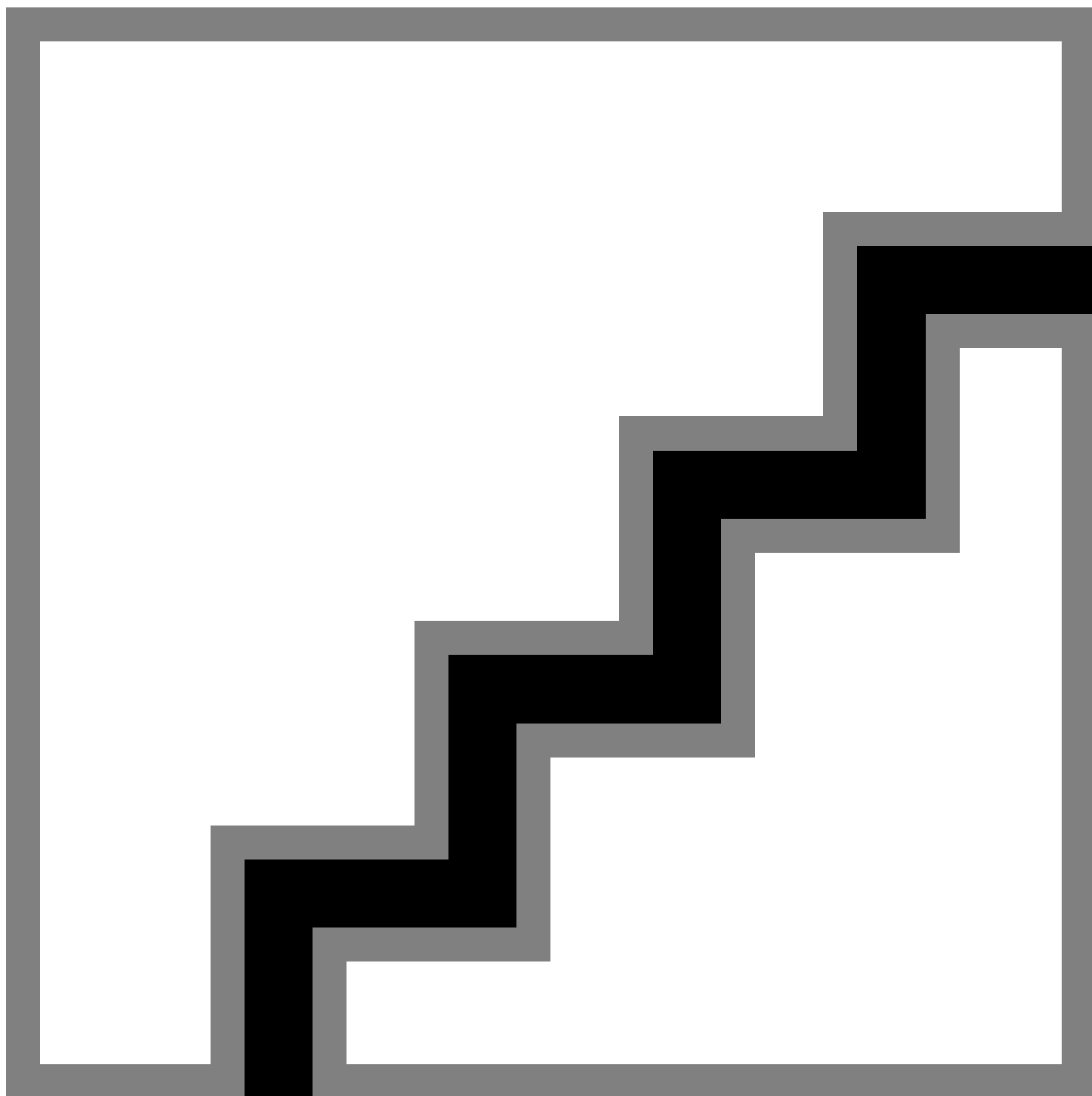

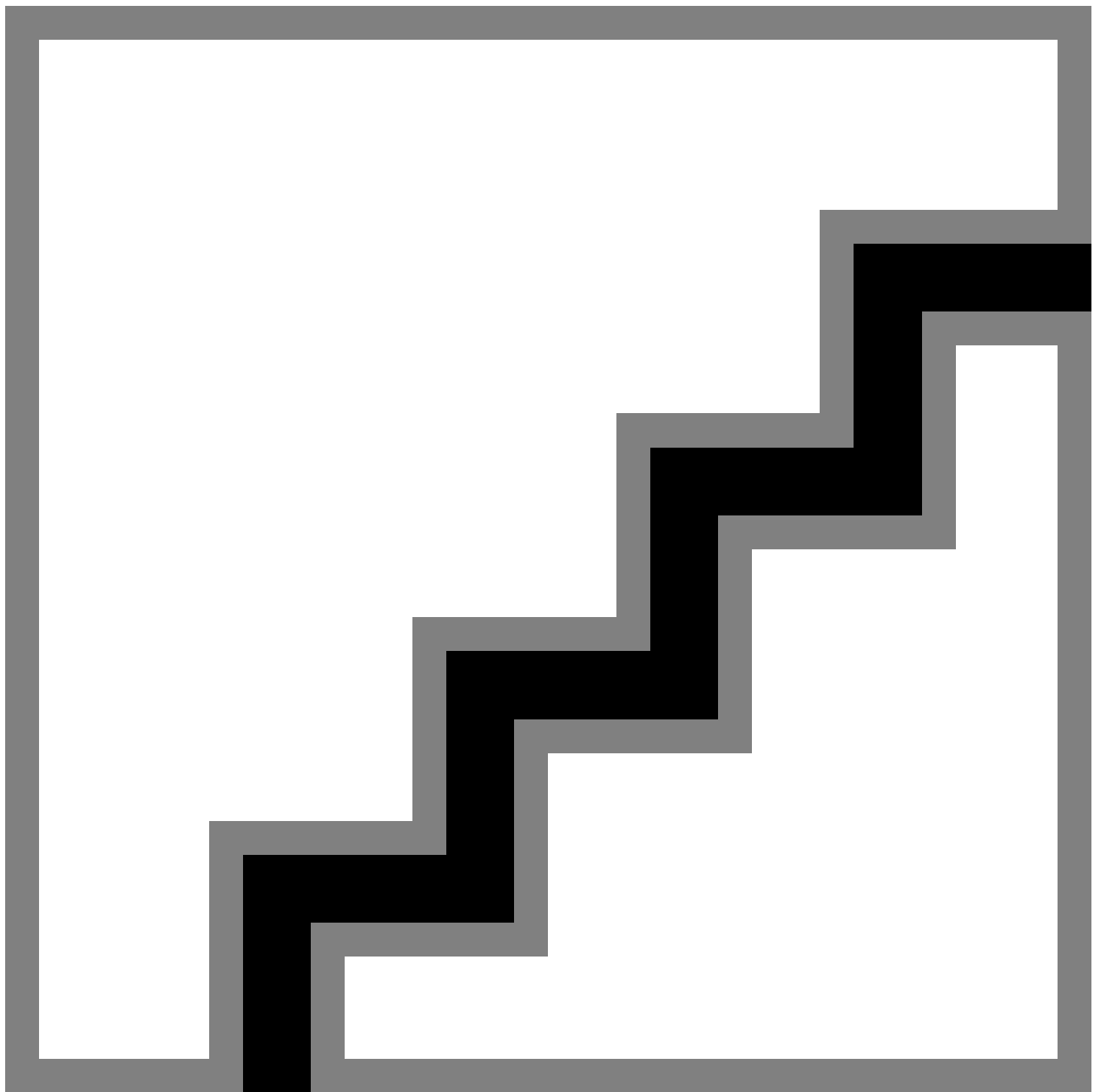

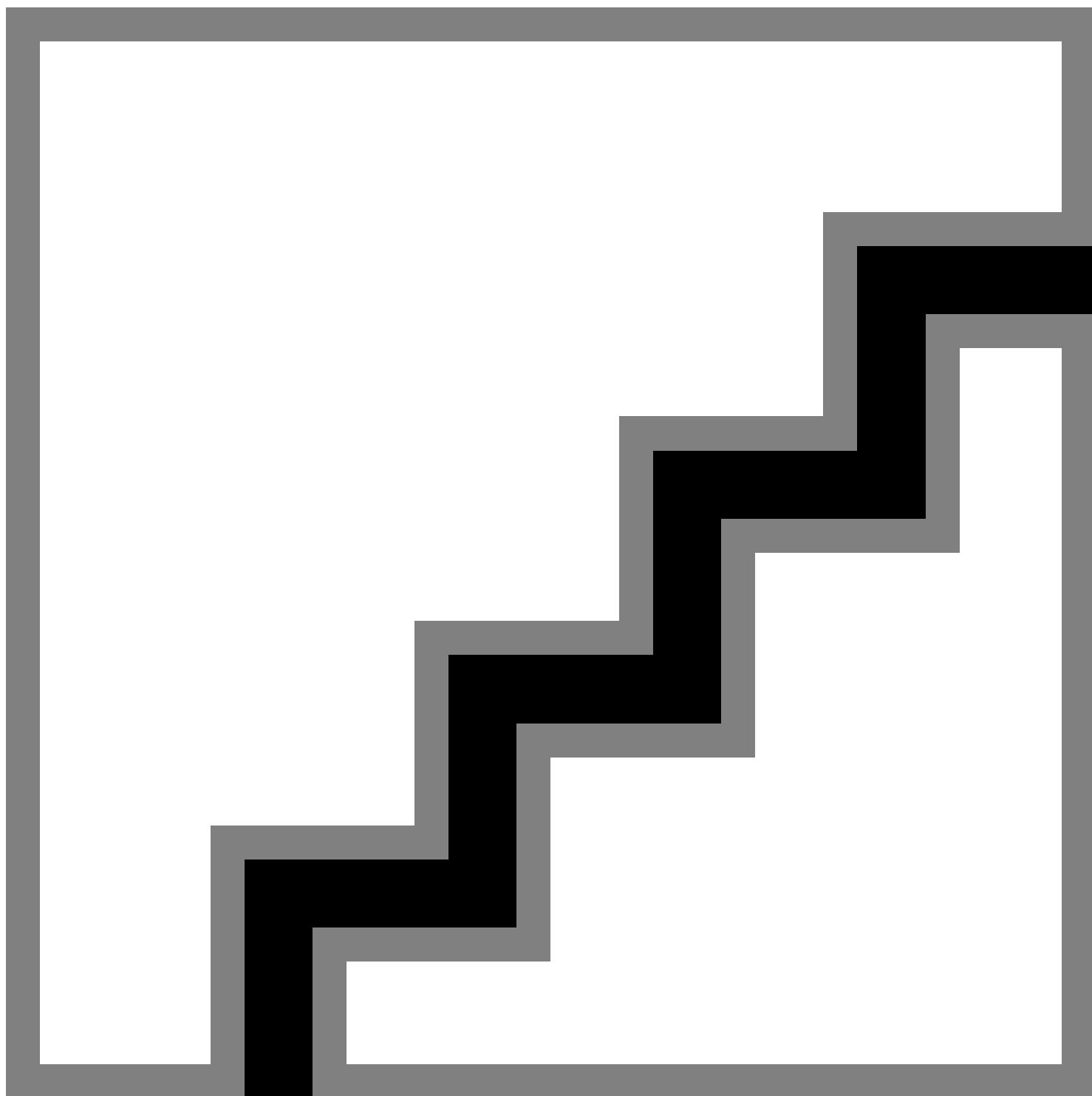

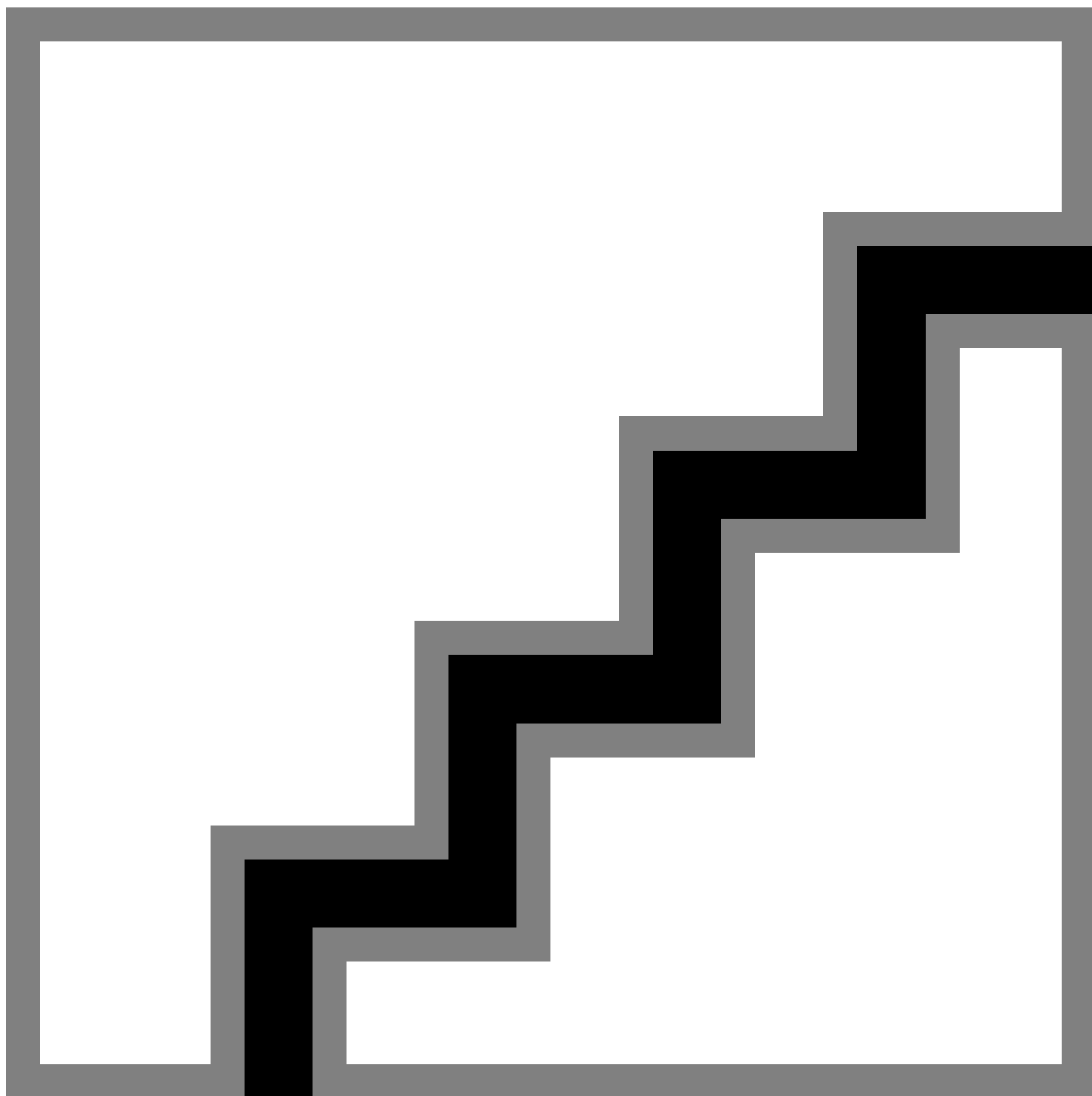

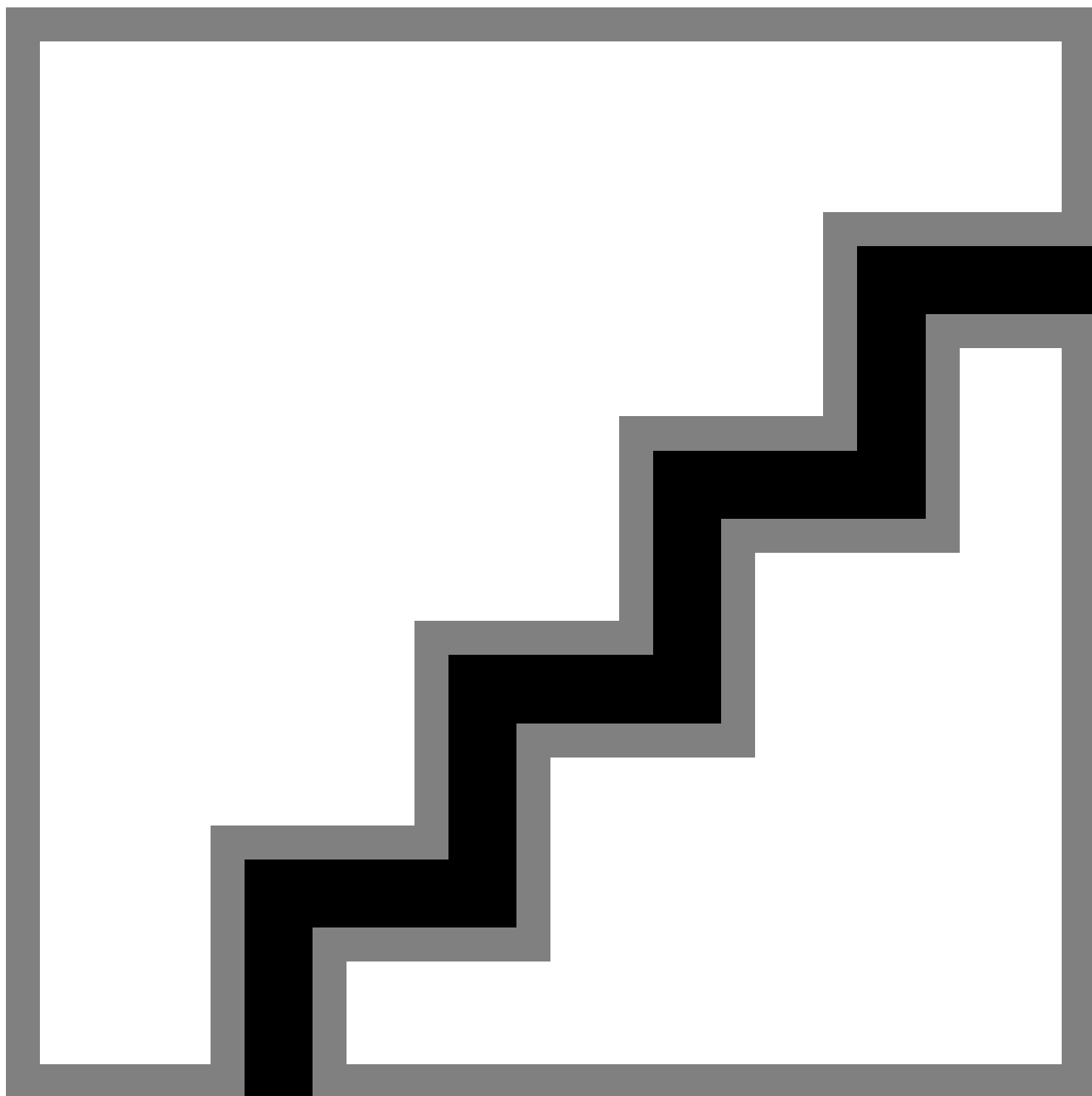

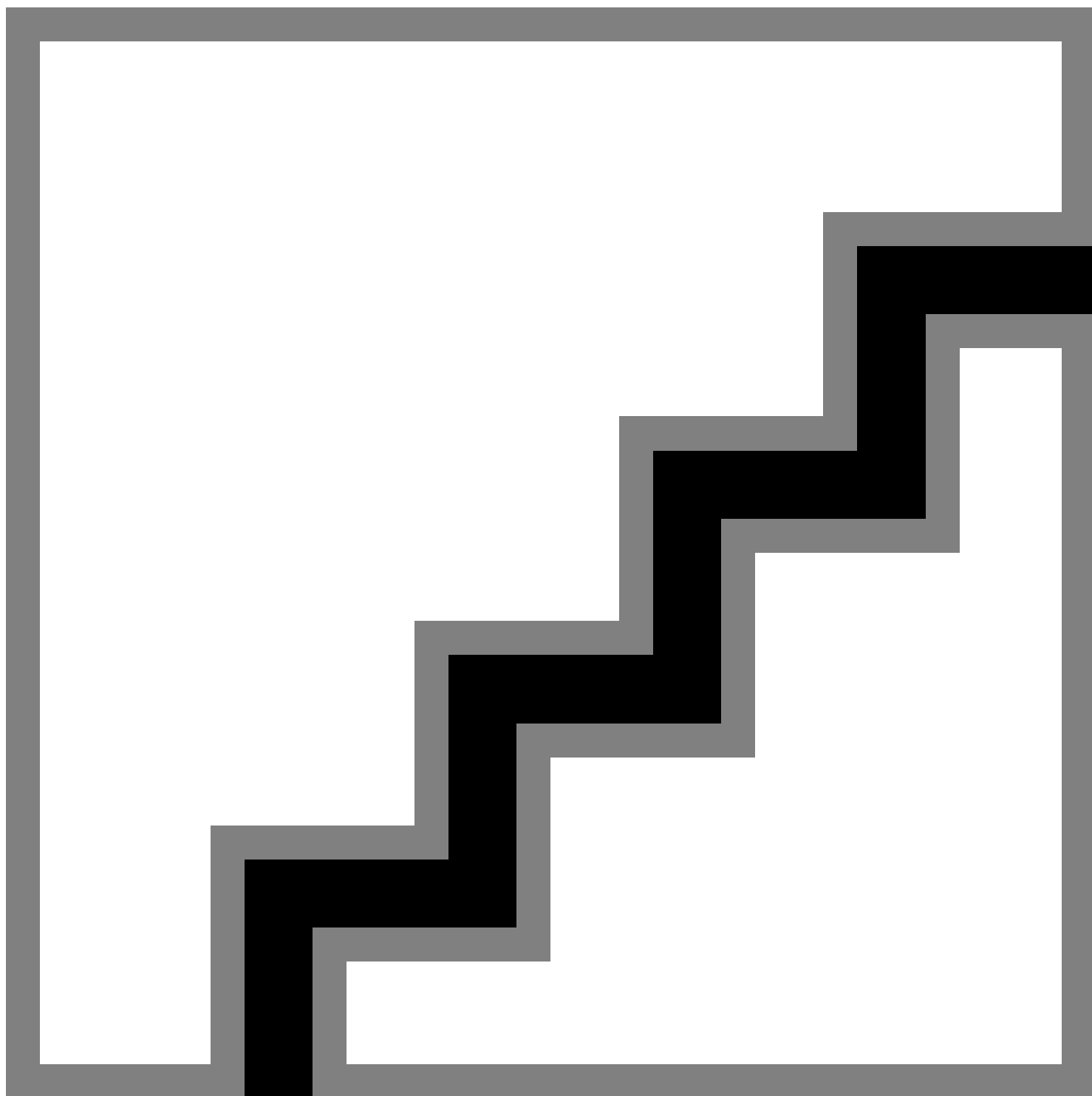

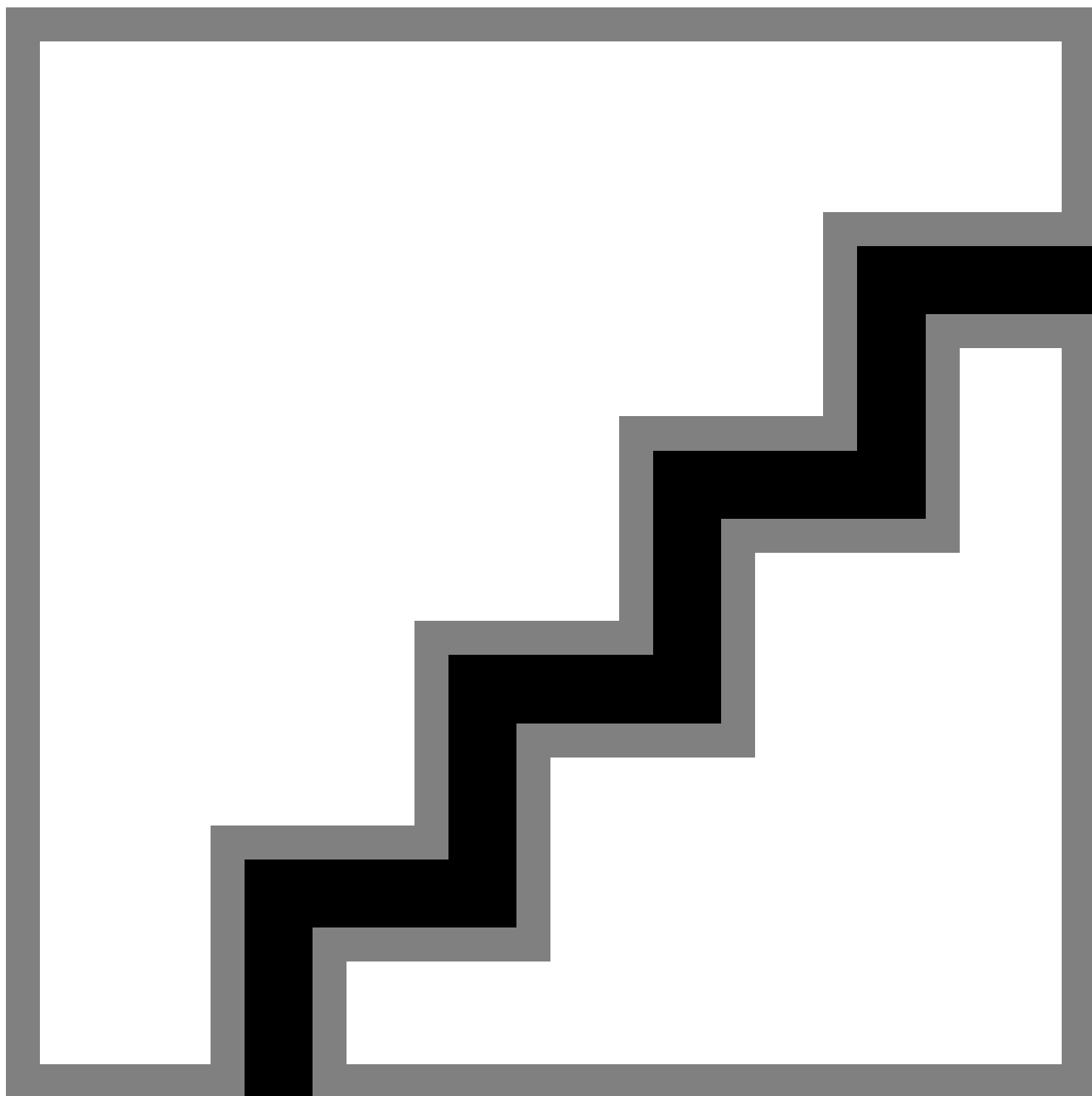

2 OPPGAVE

Evt. vedlegg

Last opp filen her. Maks én fil.

BESVARELSE

Ingen fil er lastet opp

3 OPPGAVE

Evt. vedlegg

Last opp filen her. Maks én fil.

BESVARELSE

Ingen fil er lastet opp

4 OPPGAVE

Evt. vedlegg

Last opp filen her. Maks én fil.

BESVARELSE

Ingen fil er lastet opp
